

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Are cuvîntul frumosul!

Există o predispoziție la „răceală“?

Din trecutul invențiilor

■ Elizabeta Kliucevskaia, un elegant manechin din Leningrad, a lansat în metropola de pe malurile Nevei o mare noutate a modei: blănurile colorate. (Citiți în pag. 12-a „Simfonie colorată“).

■ ...Și simfonie în alb și neor

Șarpele și raiul

Insule fără bucurie

Bucătarii propun, gurmanzii dispun

ANUL XXI

5

(1 037)

29 ianuarie 1965

12 pagini, 1 leu

Fără cuvinte.

femei la înălțime

Elicopterul MI-4 a ajuns la 7150 de metri. Cele două tinere din cabina lui zimbesc fericite; recordul mondial a fost bătut.

Vechiul record aparține americancei D. Doherty, care atinsese înălțimea de 5908,96 de metri. Învingătoarele se numesc Tatiana Rusian și Galina Rastorgueva.

Tatiana nu este la prima ei performanță mondială. În 1959, la bordul unui elicopter MI-1 ea fusese recordmană a lumii cu altitudinea de 4140 de metri. Doi ani mai târziu Doherty îi luase supremația. Pentru moment Tatiana renunțase la înălțimi, pentru a dobândi alte recorduri mondiale: cel de distanță și cel de viteză, ambele tot cu aparatul MI-1.

Galina, care este fiica celebrului pianist Viktor Rastorguev, i s-a asociat în tentativa făcută acum. Zborul lor nu a durat decât o oră și douăzeci de minute. Un detaliu suplimentar: dacă s-ar fi urcat cu 300 de metri mai sus, ele ar fi doborât și recordul mondial masculin, deținut actualmente tot de niște piloți sovietici.

Cele două îndrăznețe recordmane sînt absolvente ale Institutului de aviație din Moscova și lucrează ca ingineri: Tatiana într-un institut iar Galina la aeroportul Șeremetievo.

vinovatul: un avion

Acele ceasornicului îi amintesc că e timpul să plece. Peste câteva minute începe tura Larisei în Spitalul de copii din Krasnoiarsk. Și tinăra soră pediatru nu ține la nimic mai mult decât la meseria ei, care i-a devenit o adevărată menire — aceea de a îngriji, apăra și salva viața celor mai mici cetățeni ai lumii.

Între șirurile de case, ciocotește circu-

lația din fiecare dimineață: trecători, troleibuze, Moskvici-uri rapide. Deodată zgomotul este străpuns de strigătul ascuțit al unui copil: „Mămicoo!” Larisa Salaurova este cuprinsă de groază. La etajul cinci o fetiță atîrnă de partea exterioară a unui balcon. Mînuțele îi sînt încheștate cu disperare de balustradă. Cît timp o vor mai ține slabele-i puteri?

Gîndurile surorii gonesc nebunește. „Ține-te bine, micuțo!” îi strigă copilului și în aceeași clipă dă alarma la cît mai mulți locatari: „Aruncați pățuri, repede, repede... Trebuie să salvăm copilul de colo!” Trec secunde îngrijorătoare. Apoi coboară fluturînd pățuri de lînă colorate, două... cinci, șase. Trecătorii le înnoadă la colțuri și le țin întinse după cum au văzut la pompieri. E și timpul, căci fetița se prăbușește și cade drept în „plasă”.

Curînd după aceea micuța Olecika este examinată la policlinica din apropiere. Totul e în ordine: a scăpat nevătămată. Paralizată încă de frică, povestește în frînturi că mămica nu era în cameră și că ea se juca cu avioane de hîrtie. Unul zburase peste balcon. Olecika voise să-l prîndă, se urcase pe balustradă și...

piramidele regilor saki

Au trecut mai bine de două milenii și jumătate de cînd, pe teritoriul actualului Kazahstan, în văile Ili, Ciu și Talas trăiau niște triburi de origini și tipuri antropologice diverse, cunoscute sub denumirea colectivă „Saki”. Era o populație nomadă, dar care se ocupa nu numai cu păstoria, cum afirmă grecul Herilos din antichitate. Saki erau și îndeminatici meșteșugari care prelucrau bronzul, din care fabricau arme și obiecte de uz casnic, după cum lucrau splendide ornamente și podoabe din același metal, fier sau aur.

Triburile Saki își venerau regii și decesul unuia din ei prilejuia grandioase funeralii, însoțite de sacrificii. În mormintele erau depuse arme și obiecte prețioase, iar deasupra lor erau ridicate adevărate piramide, vizibile de la mari distanțe. Despre o asemenea piramidă, de 250 de metri înălțime, închinată reginei Zarina, vestită prin inteligența și curajul ei, a vorbit și cunoscutul istoric Herodot.

Problema descoperirii mormintelor regilor Saki i-a preocupat mult pe arheologii sovietici. Acum cîțiva ani o expediție a descoperit în regiunea Bes-Șatir un cimitir alcătuit din 20 de piramide destul de înalte, înconjurată de menhiri uriași așezați în sol, de parcă ar fi stat de pază la căpătîiul răposaților. Arheologii au deschis unul dintre morminte și, spre marea lor satisfacție, au descoperit scheletele a doi războinici, pumnale de fier și tolbe doldora cu săgeți avînd virful din bronz.

Descoperirea, extrem de interesantă, confirmă datele istoricilor antici despre existența triburilor Saki și obiceiurile lor, cu excepția înălțimii piramidelor — pe care anticii au exagerat-o. Căci, cel mai mare monument funerar ridicat în antichitate, piramida lui Keops, are 147 de metri, în vreme ce cele ridicate de Saki sînt mult inferioare. Cercetătorii secției de arheologie a Academiei de Științe a R.S.S. Kazah continuă săpăturile pentru a elucida și alte probleme ridicate de existența străvechului popor.

plajă pe zăpadă

Călătorului venit iarna în localitatea rusească Cerepoveț, i se oferă o priveliște care-l face să-l treacă fiori și-i smulge un patetic „brrrr!” Pe malul rîului Șeksna se zbenguiesc în zăpadă trupuri vinjoase, îmbrăcate numai în costume de baie cu nimic mai puțin sumare decît cele purtate în sezonul canicular. Din cînd în cînd, oamenii se afundă în copile care împingesc oglinda apei de mult înghețate a Șeksnei, unde se simt ca în îmbrățișarea valurilor încălzite de soarele puternic al verii.

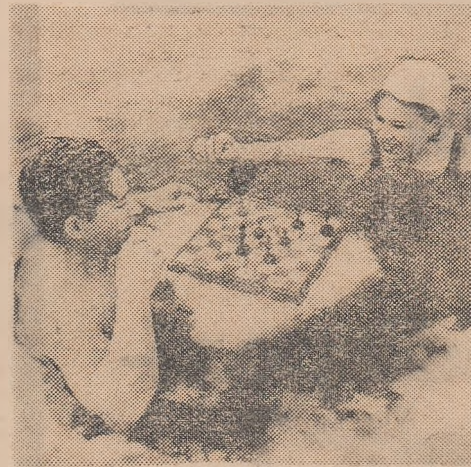
Ceea ce ar părea o excentricitate redusă la cîteva cazuri excepționale este în fond o mișcare, foarte eficientă și destul de larg răspîndită în Uniunea Sovietică, pentru călirea organismului. Cerepovețul nu este singurul oraș al cărui locuitori practică iarna inotul în aer liber. Și în alte localități plaja pe zăpadă cîștigă tot mai mulți aderenți: oameni tineri și bătrîni, muncitori și intelectuali, elevi și studenți, reprezentante ale așa numitului sex slab. Și-au găsit și un supranume adecvat:

morse. Putem vorbi, deci, de „mișcarea morselor”.

S-ar putea crede că numai un organism foarte sănătos își permite să se aventureze într-o practică atît de dură. Realitatea ne arată, însă, și altceva. Inițiatorul mișcării „morselor” din Cerepoveț, V. Bașnin, are o fișă medicală încărcată. O scarlatină gravă contractată la o vîrstă matură i-a dat toate complicațiile posibile (congestii pulmonare, cataracte). În plus a făcut și cîteva operații legate de trepanația craniului etc. Șirul acestor boli se curmă în 1960, cînd în viața lui Vladimir Bașnin se deschide un capitol nou de „tratament”: plaja pe zăpadă și apa ca gheața a Șeksnei.

Un caz asemănător este cel al muncitorului V. Bistrov de la Uzina metalurgică din Cerepoveț, care după două infarcte grave a fost pensionat ca invalid de gradul doi. La numai doi ani de atunci, timp în care Bistrov a încercat pe pielea lui — la modul cel mai propriu — efectele miraculoase ale hidroterapieei în Șeksna înghețată, amintirea bolii mai trăiește doar în fișă medicală.

Romain Rolland a spus că sănătatea este la fel de contagioasă ca și boala. Numai la Cerepoveț sute de oameni s-au conta-

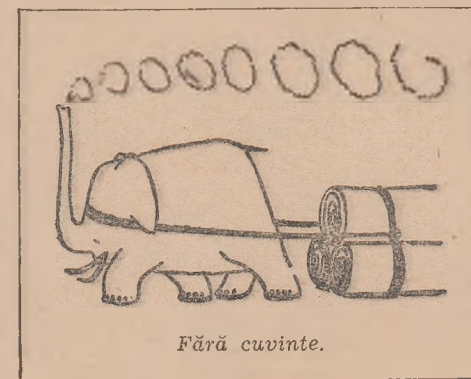
minat de ideea plajei de iarnă. Anul trecut, la demonstrația de 7 Noiembrie, în ciuda ninsorii, ei au defilat într-o adevărată coloană a sănătății, îmbrăcați numai în costume de baie, și alegoria lor a fost minunată.

un colț de vară veșnică

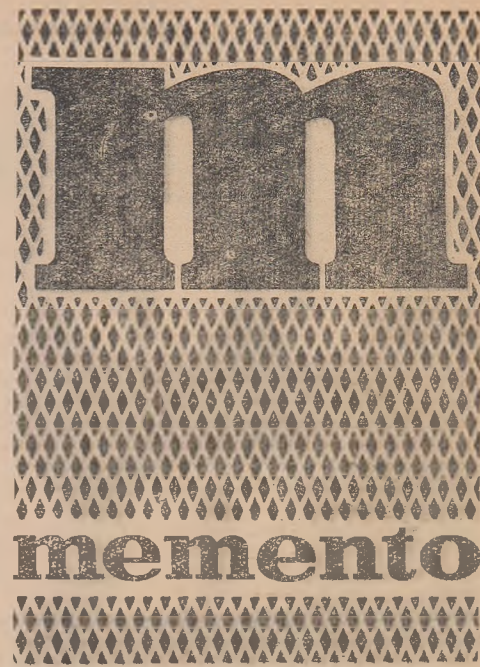
Ninsorile și mușcăturile înghețate ale gerului nu izbutesc să diminueze numărul vizitatorilor Expoziției realizărilor economice naționale din Moscova. Pavilioanele sînt aglomerate de dimineața pînă seara. Șiruri de autobuze depun chiar la intrarea lor oaspeții din Franța, Norvegia, Finlanda, din multe țări asiatice sau africane. Expoziția nu se sinchisește de rigoriile iernii și și-a împropățat standurile cu 100 000 de expozate noi: aplicații de ultimă oră ale științei și tehnicii, țesături și automobile ultramoderne, mostre care mărturisesc dezvoltarea artei și culturii în republicile și regiunile autonome care alcătuiesc U.R.S.S.

Dar dacă interesul se diversifică, în mod firesc, după preocupările vizitatorilor, un pavilion reține totuși atenția tuturor. E vorba de pavilionul „Cosmos” unde, de cîteva ori pe zi, rulează filme făcute de cosmonauții sovietici prin hublourile navelor spațiale. Nu e mai puțin adevărat, însă, că și pavilionul „Energia atomică” în scopuri pașnice prezintă multe lucruri noi și interesante...

Punctul terminus al vizitei la Expoziția realizărilor economice de la Moscova este acum sera. În incinta acesteia, lămii și portocali punctează cu aurul fructelor lor o vegetație luxuriantă. Liliacul a înflorit, cameliile și leandrii răspîndesc un parfum puțin înțepător. Cei care o doresc, se pot odihni pe băncile așezate sub arborii u-

Fără cuvinte.

riași, veșnic verzi, din regiunile subtropicale și mediteraniene...

Sera sau „grădina de iarnă”, cum obișnuiesc să-i spună sovieticii, nu este un pavilion, ci un „exponat”. Ea a fost concepută de inginerul Alexei Annenkov ca prototip pentru serele ce urmează a fi construite pe lingă uzine, fabrici, cluburi, case de odihnă și grădinițe de copii din Moscova și din regiunea respectivă. Reprezentanții întreprinderilor și instituțiilor interesate primesc schițe și toate explicațiile necesare. Elementele componente ale serei vor fi furnizate de Uzina pentru materiale de construcții și produse sintetice din capitala U.R.S.S.

200 000

de

veverițe...

Virfurile înalte ale copacilor se unduiau lin în bătaia vîntului. Tăcerea de gheață a taigalei era tulburată doar rareori de trosnetul crengilor, indoite sub greutatea veverițelor jucăușe, sau de salturile plute ale sălbăticiunilor, speriate de cel mai slab foșnet. Întinderea nemărginită, învelită într-un strat gros și pufoș de zăpadă, părea lipsită de viață.

Era numai o impresie. Printre copacii falnici se iviră curînd sîni trase de reni. Călătorii, îmbujorați la față de ger, se îndreptau grăbiți spre rîul Elpa, unde-și dăduseră întîlnire mai toți vînătorii din regiune, pentru a face bilanțul primei ofensive pornite împotriva sălbăticiunilor din taigaua transbaicaleană. Spre seară, sîniile ajunseră pe malul abrupt al Elpei. Din coșurile celor cîteva corturi, așezate pe lîngă zăpadă, se înălțau rotoacele argintii de fum. Înăuntru era cald, miroasea plăcut a ceai și mirodenii și cînta radio-ul. Vînătorii discutau pînă noaptea tîrziu despre „recolta” de veverițe.

A doua zi dimineață, Ivan Kruglov, președintele colhozului „Lenin”, începu să numere primele trofee: 140 de veverițe și 17 zibeline doborîte de un vînător, 500 de veverițe împușcate de un altul, 21 de zibeline și cîteva sute de veverițe „culese” de un al treilea... Numai valoarea blănurilor furnizate de acesta din urmă se ridica la impresionanta cifră de 2 000 de ruble...

Se știe că taigaua siberiană e celebră pentru animalele cu blănuiri scumpe („aurul pufoș”), pe care le adăpostește pe întinderile ei nemărginite. Dar nici vînătorii siberieni nu sînt mai puțin celebri. Spre a ne forma o imagine despre hărnicia lor, menționăm că în primele săptămîni ale sezonului de vînătoare, centrele din regiunea Cîta au achiziționat 200 000 de blănuiri de veveriță și peste 2 000 de blănuiri de zibelină, aceasta din urmă bucurîndu-se de mare cerere pe piața mondială...

Abonați-vă
la

„VEAC NOU”

Prețul abonamentelor:

pe 12 luni 40 lei,

pe 6 luni 20 lei,

pe 3 luni 10 lei.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

CĂLĂTORIND PRIN U. R. S. S.

ALAN SILLITOE

Reflecții pe malurile Nevei

În nr. 36/1964 am publicat un fragment din cartea scriitorului englez Alan Sillitoe, „Drumul spre Volgograd”, inspirată de o lungă călătorie în Uniunea Sovietică. Azi revenim cu un nou fragment.

Pentru a avea imaginea panoramică a unui oraș necunoscut și a poziției sale geografice, cel mai bine e să-l vezi întâi din avion. Golful Finic hibernează sub crusta gheții, disting numai canalul navigabil croit de spărgătoare de gheață: o linie lată, trasă parcă cu creionul, care duce la nevăzutul Kronstadt. Hărțile, ghidurile și cărțile despre revoluția rusă m-au ajutat să recunosc din văzduh uzina „Putilov”, Palatul de iarnă, Catedrala Sf. Isaac — toate acestea se perindă în câteva secunde, înainte ca avionul să aterizeze în partea sudică a orașului.

Hotelul „Astoria” etalează un lux exorbitant. În ghidul Baedeker, ediția 1914, numele lui este însemnat cu o steluță: asta înseamnă că se recomandă în mod deosebit. În apartamentul meu am salon, dormitor, cameră de baie.

Mă plimb pe bulevardul Nevski — o stradă lungă, dreaptă și lată — și cu toate că pe ambele părți sint case destul de înalte, pretutindeni se vede cerul deschis și norii plutind dinspre golful Finic.

Pe Neva plutesc sloiuri. Din ferestrele Palatului de iarnă văd curgerea lor greoaie. Pe malul celălalt, pe fondul coșurilor de uzină se decupează cele trei coșuri cenușii ale crucișătorului „Aurora”. Când naziștii au asediat Leningradul, pavilionul „Aurorei” a fost pus să fie împușcat și să ardă, dar a rămas în picioare. În afară de aceasta, a dat ordin să fie împușcați sute de mii de oameni și să se distrugă orașul până la temelii. Nimeni nu se îndoaia că ordinul va fi executat.

La unsprezece săptămâni de la invazie armele nemțești puteau ținti orașul. A început blocada, care a durat luni nesfârșite. Temându-se de puzderia străzilor leningradene, Hitler nu s-a încumetat să-și trimită acolo soldații, sperând să cucerească rapid orașul prin foamete și istovire. Leningradul, orașul lui Lenin, a atras mari forțe ale armatei germane. Dacă Hitler ar fi avut fler strategic, le-ar fi aruncat asupra Moscovei. Fanaticul cu ochi sticloși, s-a și apucat să difuzeze invitații pentru banchetul de la hotelul „Astoria”. În afară de aceasta, a dat ordin să fie împușcați sute de mii de oameni și să se distrugă orașul până la temelii. Nimeni nu se îndoaia că ordinul va fi executat.

În iarna aceea cumplită, flămîndă, casele rămîneau neîncălzite. La școală cerneala îngheța în călimări. Învățătorii murrau. Copiii care au continuat să frecvențeze școala au supraviețuit, mulți dintre cei care au rămas acasă au murit. La fel s-a întîmplat și cu adulții. Cei care, abia tirîndu-și picioarele, au continuat să meargă conștiincios la lucru, să participe la ședințe, au avut mai multe șanse să reziste decît cei ce au rămas acasă. În colectiv sufletul poporului e mai tare.

VIAȚA COTIDIANĂ

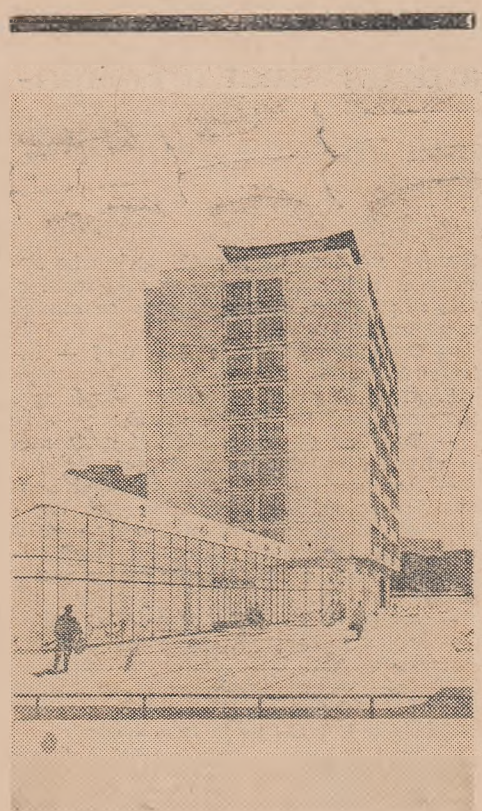
Are cuvîntul frumosul!

Drumul către artă a încetat de mult a avea un sens unic — acela ce duce spre expoziție, spre teatru, spre sala de con-

certe; arta ne întoarce vizita acasă la noi și se străduiește să intre în cît mai multe locuințe însoțind acele obiecte care constituie cadrul vieții noastre, fie că obiectele au un caracter decorativ sau numai funcțional.

Deprinși deci, de a urmări această străduință — adesea eficientă — cu care frumosul tinde să devină realmente cotidian, am găsit în larga discuție organizată de „Sovetskaia kultura” pe tema „Frumuseții traiului zilnic”, ecouri familiare, bine știute. Adunați la acel „Club al esteticii”, cu frecvență regulată în paginile revistei, o seamă de creatori moscoviți și-au spus cuvîntul în pro-

Drumul către frumos cunoaște cele mai variate căi...

Taşkent — Proiect de clădire cu opt etaje.

blema mai sus enunțată. Un cuvînt de fiecare dată pasionat, uneori critic, adesea însoțit de sugestii demne de reținut. Mi s-a părut interesantă și componența acestui „club”: redacția a invitat la discuții o creatoare de modele vestimentare, un grafician specialist în ambalaje; a dorit să afle părerile arhitectului-șef al Institutului unional de mobilă și ale unei coafeze; au fost de față un specialist în crearea de bijuterii și articole de galanterie și o artistă decoratoare care se ocupă de aspectul obiectelor de menaj. Aparent, oameni cu ocupații foarte diferite. În fond, preocupați de a găsi împreună acea corespondență și armonizare între toate elementele ce compun decorul casei sau al străzii, care dau civilizației moderne tușul estetic pe care ea îl pretinde și care — mai ales — răspund acestei foame de frumos care îl caracterizează pe omul epocii noastre.

Are dreptate arhitectul L. Kamenski. Există o „cultură a obiectelor” după cum există o „cultură a îmbrăcămînții”. Există o evoluție a formelor industriale după cum există o evoluție a conceptului de frumos și a gustului estetic. L. Kamenski polemizează cu acei care își consideră gustul absolut și definitiv și care refuză să și-l modeleze pe stilul și în tonalitatea epocii. Ar părea un exemplu minor, dar nu e: mobila modernă, cu silueta ei simplificată, cu suprafețele reduse și cu coloritul ei deschis este încă respinsă de către cei pentru care o mobilă nu e frumoasă decît cînd e masivă, întunecată și cu un finisaj baroc. Dar mobila nouă — arată L. Kamenski — nu e rodul fanteziei gratuite și al capriciilor arhitecților, apariția ei a fost logică și necesară: linia și gabaritul mobilierului modern au fost impuse de însăși arhitectura zilelor noastre, de noile materiale și tehnologii care au înlocuit tehnica meșteșugărească, de necesitățile vieții actuale.

Undeva, păreri expuse de I. Andreeva se întîlnesc cu cele ale A. Markinei. Prima e creatoare de modele, cea de-a doua — coafeză. Amîndouă susțin cauza modei și cer chiar o teoretizare științifică a trăsăturilor ei generale, tocmai pentru a nu fi considerată ca o frivolitate sau — cum spune cu umor Andreeva — „o perversiune a naturii umane”. Să ne înțelegem: a fi în ton cu moda, nu înseamnă a-i urma cu supunere oarbă excentricitățile și excrescențele ei șocante, a aplica fără discernămint, la orice siluetă și la orice vîrstă, așa-numita „linie modernă”. Înseamnă a sesiza ceea ce e esențial și binevenit în moda internațională a vremii și a le dezvolta după legile frumosului și după necesitățile locului. Este exact ceea ce cere Andreeva: sfaturile și modelele vestimentare ale Institutului unional de

creație (care promovează cu îndrăzneală modernul) să fie mai consecvent urmărite de casele de modă și fabricile de confecții din Uniunea Sovietică. Așa dar, un nou element — foarte concret — adus ca argument în discuție: existența acestui tîmăr institut unional (înființat cu numai doi ani în urmă), care e preocupat de creația armonioasă a tuturor bunurilor de consum — de la pălărie la pantofi, de la lampă la covor.

Cum e și firesc, Markina vede în coafură o problemă... capitală și arată că unui coafor îi este necesară în aceeași măsură fantezia și cunoașterea fizionomiei feminine. O idee bună: pe lângă fiecare salon de coafură să existe un bogat sortiment de peruci, în diverse culori și în diverse pieptănături, care să fie încercate de cliențe înainte de definitivarea coafurii. Pentru că, să nu ne înșelăm, nu putem cere fiecărui coafor, în ritmul cotidian în care lucrează să aibă ochi proaspăt de pictor și mină sigură de sculptor...

Și iată că frumosul vrea să se întăpînească pînă și în bucătărie, printre farfuriile, cratițele și tigăile noastre cele de toate zilele. De crearea acestor prozaice, dar atît de utile obiecte cotidiene se ocupă azi la Moscova arhitecți decoratori, pentru ele a fost înființată o secție specială a Institutului unional de creație.

De fapt, acesta a fost leitmotivul discuției organizate de revista „Sovetskaia kultura”: ceașca din care bei ceaiul ca și mobilierul pe care și l-au cumpărat proapeții căsătoriți, ambalajul în care e dus acasă un dar pentru soție sau perdeaua recent montată la fereastră, aparatul de radio sau noul costum din tergal, toate trebuie să poarte amprenta „azi”-ului. A unui azi în care ofensiva frumosului se desfășoară fără încetare, masiv, pe toate planurile.

Sanda Faur

VICTIMELE MODEI

— Unde sint cizmele mele de vinătoare?
— Le-a încălțat Tancicka. Are întîlnire.

Desen de E. Gorohov

COMBUSTIBILI

Rezultate și perspective

Din cele 2,3 miliarde tone de petrol extrase în fosta Rusie și în U.R.S.S. în ultimii 100 de ani, mai bine de 1,4 miliarde tone au fost extrase în ultimul deceniu. Aceste cifre, citate de Nikolai Baibakov, președintele Comitetului de stat al industriei extractive a petrolului, au fost comunicate recent ziaristilor sovietici și străini cu prilejul unei conferințe de presă organizate de Comitetul de stat pentru relații culturale cu străinătatea.

Cu același prilej s-a mai arătat și că Uniunea Sovietică ocupă unul din primele locuri din lume în ce privește rezervele de petrol prospectate și primul loc în materie de rezerve potențiale. Numai în perioada postbelică au fost descoperite peste 1500 de zăcăminte de petrol și gaze. Uriașe rezerve au fost în special depistate în Siberia de vest.

Toate acestea creează, firește, premise favorabile pentru îndeplinirea și depășirea planurilor de extracție a petrolului. În 1964, U.R.S.S. a produs 223,6 milioane tone petrol iar pentru anul acesta se prevede o producție de 242 milioane tone. În felul acesta Uniunea Sovietică se situează pe locul al doilea în lume dacă luăm în considerare volumul extracției petrolului, dar pe primul loc, înaintea S.U.A., în ce privește ritmul de creștere și sporul anual absolut.

Tot în ultimii ani a crescut mult în economia sovietică importanța și atenția acordată extragerii și valorificării gazelor. În cursul anului terminat nu de mult extracția gazelor a atins astfel în U.R.S.S. impresionanta cifră de 110 miliarde metri cubi. În același timp, lungimea totală a

conductelor de gaze a depășit 33 000 de kilometri. Anul 1965 debutează la rîndu-i sub semnul unor perspective interesante; se prevede anume ca extracția gazelor să ajungă la 128 de miliarde metri cubi iar lungimea conductelor la 42 000 kilometri.

În felul acesta, mai bine de jumătate din întreg consumul de combustibili al U.R.S.S. este asigurat în momentul de față de petrol și gaze, care constituie deopotrivă și importante materii prime, mai cu seamă pentru industria chimică.

Scuterul „Maliș” cîntărește 22,30 kg, suportă o greutate de 110 kg și se deplasează cu 35 km/oră. Poate fi demontat și purtat în rucsac. Autorul noului model e constructorul sovietic M. Vulkin.

TRANSPORTURI

Ascensoare fără cablu

Un grup de savanți și studenți de la Institutului politehnic din Moscova, condus de Alexandr Oleinik, a reușit să creeze un ascensor fără cablu. El e pus în mișcare de un motor electric care acționează niște roți amplasate de-a lungul unor șine verticale. Benzile de rulaj ale șinelor sint prinse între două roți în părțile opuse și strîns în așa fel, încît să se poată obține o frecare suficientă pentru urcarea cabinei. În clădirile cu foarte multe etaje, ascensorul fără cablu este, prin construcția sa, mult mai ușor decît unul obișnuit și, în același timp, mult mai puțin costisitor.

Ideea construirii acestui tip de ascensor a apărut pentru prima oară în 1959, cînd savanții și inginerii sovietici s-au văzut puși în fața rezolvării sarcinii de a crea un ascensor destinat turnurilor de televiziune din Moscova și Leningrad care au aproximativ 500 de metri înălțime.

Potrivit declarațiilor făcute de Alexandr Oleinik, cu ascensorul fără cablu se poate urca, în mod practic, pînă la orice înălțime. Chiar și în Lună, dacă vrei — a adăugat glumind savantul...

Și acum, o altă inovație, nu mai puțin interesantă. Prof. Andrei Kolcin a proiectat

și încercat un ascensor înclinat, mai bine zis o trapă rulantă, care poate fi montat în orice casă (în fotografie). Aceasta îmbină o construcție simplă cu un cost care nu se ridică nici la jumătatea prețului unui ascensor obișnuit. Coborîrul de pe trapă pe odihna scării nu constituie nici o problemă.

LEV ȘEININ:

GRAȚIAT SUB ȘTREAȘ

III

O pură întâmplare duc la o tulburătoare descoperire: Nikolai Petrovici Loghinov, vechi membru de partid și directorul unei mari uzine dintr-o republică a Asiei Centrale, arestat în 1918 de contrarevoluționari, a fost grațiat în mod inexplicabil, cu câteva clipe înainte de a fi spânzurat. Toți ceilalți tovarăși ai săi de luptă au fost executați. Loghinov e chemat la secretarul C.C. al P.C.U.S. din republica respectivă, pentru a da explicații, dar de afară că nu cunoaște motivul grațierii. Leonid Karghin însărcinat cu ancheta, pleacă în căutarea concetățenilor lui Loghinov.

(Urmare din numărul trecut)

— Ce bastion mai e și ăsta? — se adresă Leonid însoțitorului său, șeful miliției locale.

— Curat bastion — răspuse acesta zîmbind. — A aparținut pe vremuri unui negustor de rangul întâi, mare crescător de vite. Se numea Luka Mitrofanovici Potapov. Om zgîrcit și foarte evlavios, Potapov respecta cu strictețe toate obiceiurile religioase și avea pe lângă casă și o capelă pentru rugăciuni. Pe la noi circula tot felul de legende pe seama lui, se spune chiar că trăiește. Trebuie să aibă peste optzeci de ani.

— Unde s-o fi aflînd acum? — se întrebă Leonid.

— Se pare că în ținutul Narim — răspuse șeful miliției. A fost exilat acolo de multă vreme pentru legăturile pe care le-a avut cu gardiștii albi.

Apoi Leonid încercă să afle ce bătrîni se mai aflau în viață la Zarecensk. Din păcate rămăseseră foarte puțini, iar dintre vechii comuniști ilegaliști care activaseră odinioară în oraș nu mai exista nici unul. Înainte de a pleca la Zarecensk, Karghin se înțeleșe cu Kolotov ca, după ce-și va termina treburile în capitala republicii, să vină și el pentru câteva zile la Zarecensk. Leonid voia să-i încredințeze cercetarea materialelor de arhivă. În această treabă migăloasă urmau să-l ajute cîteva învățători bătrîni din localitate.

...Curînd, mulțumită strădaniilor zelosului colectiv, fu descoperită o parte din arhiva atamanului cazac Dutov. Înfrinți de Armata Roșie, gardiștii albi fugiseră din oraș lăsînd în voia soartei documentele și echipamentul. Cînd află îmbucurătoare veste, Leonid coborî imediat în subsolul clădirii fostei administrații locale județene. Kolotov cerceta cu mîinile tremurînde de nerăbdare dosarele pline de praf și îngălbenite de vreme. La mesele învecinate ședeau adînciți în hîrtii ajutoarele lui.

— Ei, cum merge treaba, tovarășe Kolotov? — i se adresă Leonid. Există speranțe?

— Cred că da — răspuse Kolotov, privindu-l pe deasupra ochelariilor. — În orice caz, o parte din arhiva atamanului se află aici. Dar e într-o stare jalnică, lua-o-ar naiba!

— Tovarășe Kolotov, am găsit un document extrem de interesant. E tocmai cererea de grațiere a lui Loghinov — se auzi vocea de soprană a profesoarei de limba rusă Maria Vladimirovna, o bătrînică uscățivă, dar încă deajuns de vioaie.

Kolotov sări numaidecît în picioare.

— Nu-mi vine să cred! — exclamă el. — Dă-mi-o mai repede!

După ce parcurse în grabă fila mare de hîrtie, avînd ca antet stema imperială, i-o întinse lui Leonid.

— Poftim, citește, tovarășe Karghin. Știam eu că pînă la urmă adevărul va ieși la lumină.

Leonid luă hîrtia și începu să citească:

„Înălțimii sale, domnului ataman al armatei cazacilor din Orenburg, președintele guvernului armatei cazacilor din Orenburg, colonelul Alexandr Hici Dutov.

Cerere înaintată de nobilimea și negustorimea din județul Zarecensk.

Noi, nobili și negustorii de rangul unu și doi, adresăm supuși înălțimii voastre umila rugămintă de a cerceta cererea noastră cu privire la grațierea studentului Nikolai Petrovici Loghinov, fiu de felcer,

condamnat de tribunalul militar la moarte prin spînzurătoare pentru că a făcut parte dintr-o organizație criminală a bolșevicilor.

Cererea noastră e întemeiată nu numai pe faptul că osînditul e tînăr ci, mai cu seamă, pe considerentul să susnumitul Nikolai Petrovici Loghinov — vă asigurăm din toată inima de acest lucru — s-a căit încă înainte de arestarea lui și, dîndu-și seama de rătăcirea în care căzuse, ne-a adus mari servicii în lupta împotriva bolșevicilor, ajutîndu-ne să le descoperim organizația criminală.

Din motive pe care credem că înălțimea voastră le înțelegeți, cererea noastră trebuie să rămînă în mare taină și, în caz că veți ține seama de rugămintea noastră și-l veți grația pe osîndit, motivele pe care le-am arătat mai sus să nu devină, în măsura posibilităților, publice.

Nikolai Protopopov, mareșalul nobilimii din județ, cornet în retragere.

Sergei Tihomirov, esaul de cazaci în retragere.

Luka Potapov, starosiele orașului, negustor de rangul întâi și cetățean de onoare.

Ivan Prihodko, negustor de rangul doi.

Viacslav Belokopitov, președintele administrației locale județene.

Contele Kușelev, moșier din județul Zarecensk.

Părintele Varsoncî, egumen la minăstirea Krestovozdvijensk.

Karghin plecă imediat cu avionul la Narim. Cînd află că bătrînul trăiește, e sănătos și lucrează în colhoz, Leonid se bucură ca un copil. A doua zi în zori porni cu mașina spre colhoz, la o distanță de trei sute de kilometri, pe un drum anevoios de țară.

Mai întîi anchetatorul luă legătura cu președintele colhozului.

— Să știți că Luka Mitrofanovici e cel mai bun apicultor din raion — îl informă acesta. — Un bătrîn de nădejde.

După care, președintele povesti că, în urmă cu mulți ani, hotărîndu-se să se stabilească definitiv în acest ținut aspru dar frumos, exilatul Luka Potapov se prezentase la conducerea colhozului cerînd să lucreze ca apicultor. Fără să ascundă nimic, povestise cînd, cum și de ce fusese exilat la Narim. Apoi adăugase:

— Deși sînt bătrîn, nu am de gînd să mor. Cunoșc bine albinele și-mi sînt dragi. Știu să muncesc, de muncă nu m-am temut niciodată. Primiți-mă și n-o să vă pară rău.

Luka Potapov ducea o viață retrasă, se ținea departe de oameni și era scump la vorbă. Își mesterise singur o izbă lîngă stupărie și se instalase în ea împreună cu fiica lui, Larisa, care era învățătoare la școala colhozului.

— Unde este acum Larisa? — se întereseă Leonid.

— E tot învățătoare — răspuse președintele — numai că predă la o școală din raion, la vreo două sute de verste de aici. E o femeie muncitoare, conștiincioasă. A urmat prin corespondență Institutul pedagogic, clasîndu-se printre primii. De aceea a fost avansată.

După ce culeseră aceste informații, Karghin se îndreptă spre casa lui Potapov. Chiar la marginea satului, pe fondul verde întunecat al taigalei, se înălța o izbă solidă, din care ieșeau suvițe argintii de fum. Acolo locuia Luka Potapov.

Leonid se apropie de ușă și bătu încet. Un bătrîn vinșos, lat în spate, cu o față aspră, săpată parcă în lemn și încadrat de o barbă lungă și albă deschise ușa și întrebă:

— Ce doriți?

— Dv. sînteți Luka Mitrofanovici Potapov? — întrebă Leonid.

— Eu! — rosti calm bătrînul. Cu ce vă pot fi de folos?

— Aș vrea să-mi dați unele lămuriri, Luka Mitrofanovici — răspuse Leonid.

— Poftim, fii bine venit în casa mea.

Intrară amîndoi în izba foarte curată, cu două icoane așezate alături într-un colț. Două lavițe mesterite din cedru și o masă din același lemn alcătuiau mobilia sărăcăcioasă a încăperii.

La invitația gazdei, Leonid se așeză pe o laviță și îndată remarcă pe perețele din față portretul înrămat al unei fete foarte

frumoase, cu coadă groasă, sprîncene ar-cuite și negre ca smoala și ochi mari și vii. Din prima clipă își dădu seama că e portretul Larisei.

— Dacă nu mă înșel, e fiica dv? — întrebă Karghin.

Bătrînul îl privi nedumerit, după care răspuse fără tragere de inimă:

— Da. Dar de unde știți? E mult mai în vîrstă decît dumneata, tinere.

— Am ghicit — răspuse zîmbind Leonid. Iar acum, Luka Mitrofanovici, îngăduiți-mi să vă spun ce m-a adus aici. E vorba de soarta unui om pe care l-ați cunoscut cîndva, e adevărat de foarte multă vreme.

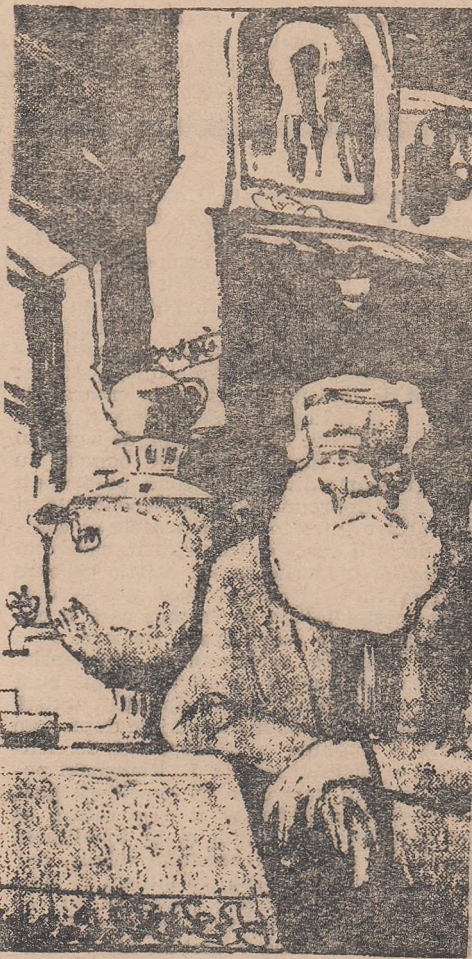
— Ascult — răspuse scurt Potapov.

— Mai întîi permiteți-mi să mă prezint: sînt anchetator, iată legitimația mea. — Și Leonid scoase din buzunar un carnet pe care i-l întinse lui Potapov.

Bătrînul îi dădu mina la o parte.

— Nu-i nevoie — rosti el — văd și așa că ești anchetator.

— Ați cunoscut la Zarecensk un stu-

dent pe nume Nikolai Loghinov, fiul felcerului din localitate?

— Îmi amintesc de un ins cu numele ăsta — încuviință Potapov iar în ochi i se aprinse o scînteie. — Trăiește?

— Da, trăiește. Vă aduceți aminte că a fost condamnat la moarte?

— Îmi amintesc.

— Și că apoi a fost grațiat de atamanul Dutov?

— Întocmai.

— Din informațiile pe care le deținem grațierea a avut loc în urma unei cereri a dv, Luka Mitrofanovici, pe care ați adresat-o atamanului.

— N-am semnat-o numai eu — răspuse surd Potapov.

— Știu, pe mine mă interesează, însă, numai motivele care v-au determinat să faceți cererea. Înțelegeți, motivele!

Potapov se încruntă și din toată atitudinea lui se vedea că întrebările lui Karghin nu-i erau de fel pe plac.

— Parcă poți să îți mîntie totul? — răspuse el fără tragere de inimă. — Și apoi, au trecut atîția ani de atunci!

— Luka Mitrofanovici, repet: e vorba

de soarta unui om! — exclamă cu pasiune Leonid.

— Nu, nu-mi amintesc absolut nimic. Iar soarta lui Nikolai Loghinov nu mă interesează cîtuși de puțin. Faceți ce vreți cu el.

În momentul acela Leonid desluși în glasul lui Potapov o ură veche, aproape uitată, dar care răbufnise brusc. Își dădu seama că procedase greșit spunîndu-i de la început că de mărturia lui depindea soarta lui Loghinov. Așa încît, deși fiecare clipă era prețioasă, Leonid hotărî să amîne discuția pe a doua zi, pentru ca bătrînul să nu-și închipuie că depoziția lui era hotărîtoare.

— Bine, Luka Mitrofanovici — răspunse cu vădită indiferență Leonid. Vă rog să vă mai gîndiți, să mai chibzuiți și mîine o să trec din nou pe la dv.

— Mă rog — îngăimă bătrînul, ridicîndu-se spre a-l petrece pînă la ușă.

A doua zi, Leonid se duse din nou la Luka Mitrofanovici. Bătrînul îl întâmpină posomort. După ochii lui obosiți, încercînați, Karghin își dădu seama că Potapov avusese o noapte albă. Totuși de la primul schimb de cuvinte înțelese că bătrînul se încăpățina să tacă.

— Așadar, Luka Mitrofanovici — i se adresă Karghin — continuați să susțineți că nu vă amintiți din ce motive ați făcut cererea de grațiere?

— Păi cum să-mi amintesc? Au trecut de atunci patruzeci de ani, o viață de om — răspuse oîtînd din greu Luka Mitrofanovici.

— În acest caz, o să vă pun la dispoziție originalul cererii de grațiere — replică Leonid și scoase din servietă un act pe care i-l întinse bătrînului. Acesta îl luă tăcut, se apropie de fereastră și începu să citească, spre surprinderea lui Karghin, fără ochelari. După ce parcurse de două ori cererea, bătrînul se apropie de masa la care ședea Leonid și îi înapoie hîrtia.

— Poftim — rosti el. — Am citit-o cu plăcere. E întocmită după toate regulile.

— Așa dar, în acest document scrie negru pe alb că Nikolai Loghinov a adus mari „servicii în lupta împotriva bolșevicilor“.

— Scrie — încuviință bătrînul.

— Cunoașteți aceste servicii?

— Nu.

— Dar ați scris despre ele...

— N-am scris eu.

— Atunci cine?

— Nu-mi amintesc.

— Totuși ați semnat cererea.

Nu se știe ce ar fi răspuns bătrînul la această ultimă întrebare, dacă în clipa aceea nu s-ar fi auzit tropote de cal chiar sub fereastră. Cineva urcă grăbit treptele, ușa fu dată de perete și în prag se ivi o femeie înaltă care, deși în vîrstă, era încă bine făcută, purta un șal pufos de Orenburg pe cap și avea obrajii îmbujorați de ger.

— Bună ziua, tată — rosti ea cu glas melodios. — Bucuroși de oaspeți?

— Fata mea — exclamă fericit Luka Mitrofanovici, îmbrățișîndu-și fiica. — Nu mă așteptam să-mi faci bucuria asta...

— M-am gîndit să petrec cu dumneata vacanța de iarnă — explică ea, desfăcîndu-și broboada și scuturîndu-și zăpada de pe gulerul șubei. — Ei, cum o duci, tată?

În clipa aceea îl observă pe Leonid și se uită întrebător la bătrîn. Acesta, însă, își feri privirea.

— Bună ziua, Larisa Lukianovna — i se adresă Leonid, care se ridicase de la locul lui și privea cu vădit interes fața frumoasă, deschisă a fetei. Și eu mă bucur de venirea dv. Dați-mi voie să mă prezint: anchetatorul Karghin.

— Bună ziua — răspuse ea surprinsă.

— Am venit aici de la mare distanță într-o problemă foarte, foarte veche. Trebuie să lămuresc unele lucruri.

— Ce să lămurești, domnule? — îl întrebă Leonid, care se iritase puțin de atitudinea lui Karghin. — Dumneata ai venit să discuți cu mine. Fata n-are nici un amestec în treaba asta.

— Despre ce-i vorba, tată? — întrebă alarmată Larisa și se așeză la masă. — La ce probleme vechi face aluzie domnul anchetator?

(Sfîrșitul în numărul următor)

NOTE DE DRUM

Vara polară

...E pur și simplu de necrezut ce însoțit, aproape arzător, s-a dovedit acest ținut al polului nord, pe care l-am atins cu atîta greutate!

Ziua de august nu era mai răcoroasă decât la Moscova. Ploaia cu care ne întîmpinau Vorkuta și Siktivkar-ul ni se părea aici ireală. Oamenii care veniseră să aștepte avionul purtau cămăși cu mîneci scurte, iar cei ce se întorceau din concediu bronzăți, nu păreau deloc niște apariții insolite, sub soarele nordului.

Am luat autobuzul pentru Norilsk. Un autobuz hodorogit, cu geamuri sparte ce vroia parcă să ne edifice asupra stării șoselei. Dar se dovedi că traumele autobuzului erau vechi. Acum, șoseaua era în bună stare.

Prin geamurile sparte, prin praful pe care nu-l bănuia aici, la polul nord, ză-

ream lanțurile de munți, nu prea înalți. Mi-am adus aminte de lecturile despre Taimir. Așadar, munții Putoran există cu adevărat. Scunzi, pleșuvi, cu grohotișul de culoare întunecată. Pe partea dreaptă a drumului sînt mai apropiați, pe partea stîngă — mai depărtați. Iar la poalele lor — tundra înflorită, cît vezi cu ochii.

Apoi, în fața noastră, s-au profilat halele unei mari uzine. În jurul lor, tot tundra înflorită, pestrîță, cu un aer estival. Puțin mai departe, pe o culme, un foisor ce nu lasă nici un fel de îndoială: foisorul cu antena stației de televiziune, despre care am auzit încă la Siktivkar. Imediat după asta, un lac, cu pînzele albe ale citorva ambarcațiunii și — ei drăcie! — cu înotători, da, da, cu o puzderie de înotători pe întinderea strălucitoare de apă. Poate că n-am fost atenți la cine știe ce colitură a drumului, poate că nu zburasem spre Norilsk, spre Cercul polar, poate că aterizasem undeva, într-un orașel din Ural? Dar tundra din jurul nostru nu ne lăsa să ne înșelăm; ea nu seamănă cu nici o altă formă de relief. Insoțitorii mei din partea locului stăteau liniștiți, cu sacoșele lor pline de fructe aduse de pe alte meridiane. Sînt acasă la ei. Autobuzul trece chiar pe lângă malul lacului. Fetele, în costume de baie, ies din apă. Dincolo de lac, încă o fabrică, cu luminile purpurii ale sarjelor de oțel și cu munți de zgură.

La marginea orașului sînt străzile vechi. Case mari, construite nu din lemn, întrucît aici nu sînt păduri, ci din paianță.

De altfel, termenul „construite“ trebuie pus la trecut. Acum se construiește altfel. În afară de cîteva străzi din paianță, Norilsk-ul este un oraș de piatră. Dar și piatra este astăzi un material învechit. Noile clădiri ale Norilsk-ului se nasc acum la combinatul de prefabricate. Autotractorile transportă pe șantiere plăci, grinzi și pereți întregi prefabricați. Dar toate acestea le-am văzut mai tirziu. Autobuzul a trecut, mai întîi, peste linia ferată și s-a oprit într-o piață semicirculară, de unde se zărea peronul unei stații ce părea a fi suburbană. Într-adevăr așa era, pentru că ceva mai departe a fost construită o gară în toată puterea cuvîntului.

De la Norilsk, drumul duce spre Enisei și portul Dudinka. Șoseaua are o sută douăzeci de kilometri. De aici, cele mai apropiate puncte de cale ferată se află la o distanță nu mai mică de două mii de kilometri, spre apus sau spre miazăzi. Iar spre răsărit, tundra și iar tundra, pînă la capătul pămîntului, pînă la Ciukotka.

A. Mariamov

Editoriale

51 milioane cărți

La Vilnius a avut loc aniversarea editurii pentru literatură „Vago“, de la înființarea căreia s-au împlinit 20 de ani. În cele două decenii de activitate, editura a tipărit 51 milioane de cărți, dintre care 22 milioane ale scriitorilor lituanieni.

Dicționarul gruzin

Cu volumul 8, apărut zilele acestea, s-a încheiat editarea Dicționarului complet al limbii gruzine. Editarea acestui dicționar a început în urmă cu 20 de ani.

Ultimul volum cuprinde 113 mii de cuvinte, în care sînt incluși termenii limbii literare contemporane și numeroase expresii populare.

Un volum Goytisolo

De curînd, în vitrinele librăriilor sovietice a apărut, în traducere, un volum masiv, de peste șase sute de pagini, din proza lui Juan Goytisolo. Volumul include povestirile „Îndemînarea mîinilor“, „Fluxul“, „Cercul“ și „Insula“.

Ediția Șcedrin

Editura pentru literatură, împreună cu Institutul pentru literatură rusă de pe lângă Academia de Științe a U.R.S.S., a hotărît editarea operelor lui M. E. Saltikov-Șcedrin în 20 de volume. Aceasta va fi cea mai completă dintre edițiile operelor lui Șcedrin, apărute pînă în prezent. Ea va include totalitatea scrierilor lui Șcedrin, terminate și neterminate, precum și acele variante care prezintă interes pentru istoria literară. Ultimele trei volume vor fi alcătuite din scrisori.

REVISTA REVISTELOR

„Europa letteraria“

Ultimul număr din cunoscuta publicație italiană „Europa letteraria“ este dedicat în bună parte unor scriitori și opere din literatura sovietică. Printre cei de care se ocupă revista citată fac parte Bella Ahmandulina cu poezia „Genealogia mea“, tradusă de Carlo Riccio de-a lungul a cinci pagini, ca și Samuil Marșak, ale cărui ultime patru epigrame apar tot în traducerea lui Riccio. Marșak este de asemenea prezentat într-o scurtă notă ca un „mare liric, traducător meritoriu al poezilor englezi, foarte popular și ca poet pentru cei mici — unul dintre cei mai buni prieteni ai lui Gorki“. În încheierea epigramelor și ca omagiu este publicat și „Ultimul salut“ adus de Alexandru Tvardovski la înmormîntarea lui Marșak.

Revista italiană publică și o reproducere după un desen al lui Pasternak, datînd din 1893, reprezentîndu-l pe Lev Tolstoi în trei atitudini, în timp ce se afla la munca cîmpului.

Revista dedică un necrolog de o pagină poetului ucrainean Maxim Rilski, în care se elogiază viața și activitatea sa de literat, filolog, etnograf și cercetător al artei și folclorului slav, precum și activitatea sa civică și distincțiile obținute. Sînt reproduse apoi rîndurile omagiale dedicate lui Rilski de către Oles Gonciar, Nikolai Tihonov etc.

În sfîrșit, revista publică — în limba rusă — poezia „Insula“ a poetului italian Quasimodo — laureat al premiului Nobel — în traducerea lui Leonid Martînov.

E. J.

VITRINA

Cu privirile
adolescenței

Cele mai multe din povestirile ce alcătuiesc volumul „Ecoul“ de Iuri Naghibin se petrec la timpul trecut și realitatea este întrezărită cu ochii copilăriei și adolescenței.

Despre amintirile de pe băncile școlii se poate chiar vorbi ca despre un ciclu, întrucît alît eroul principal, cît și alte personaje circulă dintr-o povestire într-alta. În povestirea ce dă titlul volumului, Serioja face cunoștință la plajă cu Viktorina, o fetiță urîțică, plină de fantezie și de îndrăzneală. Serioja colecționează pietricele, timbre, cutii de chibrituri, mărci de bicicletă în vreme ce Viktorina colecționează... ecouri. Într-o plimbare prin împrejurimile ținutului, fetița îi face cunoștință cu „colecția“ ei. Dar Serioja nu se dovedește vrednic de prietenia ei și o va prețui de abia la despărțire. Același Serioja află la terminarea școlii, că Jenia Rumeanțeva, căreia nu-i dăduse niciodată atenție, era îndrăgostită de el. La despărțire îi fixează o înfîlțire peste zece ani. Dar războiul o trece și pe Jenia în rîndurile eroilor neînsuflăți și la întîlnire va fi prezent doar Serioja, care ar avea acum mare nevoie de prezența protectoare a Jeniei.

În povestirea „După douăzeci de ani“, Serioja se reîntîlnește cu Nina, fostă colegă de clasă și marea pasiune a adolescenței lui. Nina e acum profesoară de educație fizică iar Serioja un literat cu

nuvelă amintesc de clasicul film „Țigani“ întrucît și în nuvela lui Naghibin sînt cîteva pagini bune despre înființarea unui colhoz de țigani. Sfîrșitul povestirii ni-l înfățișează pe Nikolai Nagornii în tranșeele ce apără Leningradul.

Ultimele două povestiri, „Urmărirea“ și „Sezonul rațelor“, sînt niște aventuri vînațorești, temă spre care autorul inclină adesea.

I.A.S.

Iuri Naghibin: Ecoul. E.L.U., 1964.

— Poftim, mamă, un nepoțel și toate volumele din „Pentru tinerele mame!“

Desen de V. Voevodin

ISTORIE LITERARĂ

Eroii lui Hugo

Victor Hugo se documenta foarte amănunțit asupra epocii în care își plasa diferiții eroi pentru a proclama ideile progresiste ale secolului XIX. Dacă tema majoră a piesei „Ruy Blas“ reflectă realitatea epocii, intriga are la bază o serie de întîmplări reale.

În 1741, în familia unui pictor tirolez neînsemnat, Joseph Kauffmann s-a născut o fată. A primit de la părinții lungul nume Maria-Anna-Angelica-Catherine iar de la tată — talent pentru pictură, pentru muzică, aptitudini pentru limbi străine, inteligență, frumusețe. Lucrează cu perseverență în diferite orașe din Italia, apoi la invitația aristocratei engleze lady Wintworth se mută la Londra, unde este introdusă în societate. Sir Francis Shelton, convins, grație titlului său de nobleț, că-i face o cinste, îi cere mîna. Este respins. Nefericit și ofensat, lordul încearcă s-o răpească. Tentativa eșuează. În consecință, Shelton, întocmai ca și Don Salluste din „Ruy Blas“, visează o răzbunare.

În curînd, într-unul din saloane, Angelică îi este prezentat contele suedez Frederic Horn. În noiembrie 1767 Angelica devine soția lui.

În realitate, el nu e contele Horn ci Frederic Brandt, fratele de lapte al acestuia. Bătrînul conte, constatînd într-o bună zi că fiul țărăncii îi eclipsa odrasla din punct de vedere intelectual și fizic a restabilii distanța ce i se părea firească între cei doi tineri. Brandt a devenit lacheu. În calea sa ce ducea pe conții Horn la Londra lacheul stătea lîngă vizitiu. Acest loc i-a salvat viața în accidentul în urma căruia cei doi conți au fost uciși. Brandt, aflat în posesia documentelor lor, este întîlnit într-o stare deplorabilă, de sir Shelton. Acesta îi oferă ajutor, bani, prietenie și, deși cunoaște numele lui adevărat și veritabila sa poziție socială, îl introduce în societate drept contele Horn.

Nu se știe dacă a avut un plan ca cel al lui Don Salluste sau dacă ideea i-a venit abia cînd pretinsul conte a împărtășit pretinsului prieten fericirea de a iubi și a fi iubit. Shelton îl încurajează în planurile de căsătorie, îi liniștește temerile. Atunci însă cînd tînăra pereche sosește în călătorie de nuntă într-unul din hotelurile provinciale, sir Shelton o întîmpină pe Angelica și îi dezvăluie adevărul despre soțul ei. Angelica refuzînd să erte minciuna chiar dictată de pasiune, îl părăsește deîndată pe Brandt. Acesta, scos din fire, îl provoacă pe Shelton la duel. Nobilul refuză să dueleze cu un lacheu (Hugo a ascuțit situația: în drama lui, Don Salluste îi cere spada lui Ruy Blas, dar acesta, convins de dreptul lui de a pedepsi ticăloșia, îl ucide pe marchiz). Shelton, temîndu-se din partea lui Brandt, de o ieșire asemănătoare, reușește să fugă la Londra, unde urzește intrigi și denunțuri. Brandt, arestat pentru falsificarea identității, îi serie soției, îi cere iertare și ajutor. Angelica distruge scrisorile fără să le citească.

Opera Angelicăi Kauffmann, destul de vastă și cuprînzînd mai ales portrete (Goethe, Lady Hamilton etc.) nu a fost suficient studiată. Enciclopedia britanică afirmă că valoarea ei artistică este redusă. Pesemne că Angelica nu bănuia că nemurirea avea să i-o dea talentul unui oarecare Victor Hugo care împlinea, în anul morții ei, cinci ani.

(După „Neva“)

cartea

CHIMIE

Cu toate „pînzele“ sus

Pescuitul, îndeletnicire care a premers omului fiind probabil practică și de către maimuțele antropoide, folosește și astăzi, oricât ar părea de ciudat, scule destul de primitive așa cum arată Boris Leapunov în cartea sa „Oceanul ne așteaptă“. Marea însemnătate a pescuitului pentru economie i-a determinat în ultimul timp însă pe cercetători să-și îndrepte atenția și spre acest domeniu. Multe științe și-au dat mina pentru a ajuta la o mai bună cunoaștere a mărilor și oceanelor, a viețuitoarelor care le populează precum și a mijloacelor prin care acestea ar putea fi exploatare în condiții optime de către om. Chimia, știință relativ tânără, colaborază și ea la această acțiune, folosul fiind dublu: chimia a învățat să cunoască

metal realizată, se consideră că securitatea pe astfel de vase este incomparabil mai mare decât pe cele obișnuite.

Construcția vaselor pescărești din materialele pomenite atrage după sine o serie de avantaje: se pot realiza astfel orice curbură ale pereților vasului fără a face apel la dificultățile procedee de curbare; asemenea nave nu au îmbinări sau nituri — întreaga ambarcație fiind realizată dintr-o bucată — și nici suduri (se știe că apa de mare atacă mai ales sudurile metalice unde se formează adevărate pile electrice care dizolvă oțelul). Confecționarea unor astfel de ambarcații este simplă bazându-se pe lucrurile manuală repetată sau pulverizarea cu rășini a unui suport din fibre de sticlă sau chiar de carton, pînză etc. Pe a-

Acest pescar pare să se fi obișnuit atât de bine cu funiile din material plastic încît nici nu le mai bagă în seamă: le aruncă nepăsător pe umeri și își vede de treabă.

oceanul ca sursă de materii prime, să extragă din fauna mării diverse produse (alcoolul cetilic din balenă, guanina din solzi etc.) iar pescuitul s-a modernizat în multe privințe.

Despre acest ultim aspect se pot spune multe lucruri interesante, începînd cu construcția navelor pescărești și terminînd cu năvoadele obișnuite. Și dacă nu s-a trecut încă la confecționarea de nave pescărești din titan, metal mai ușor ca oțelul și care practic nu este afectat de apa sărată, în schimb protejarea părții de oțel imersate cu vopsele antivegetative cunoaște o continuă rîspîndire. Este binecunoscut faptul că microorganismele din apă distrug vopselele obișnuite într-un timp scurt.

Din ce în ce mai utilizată este placarea părților expuse ale vaselor cu folii din materiale plastice, protejarea lor cu ajutorul pulverizării cu rășini sintetice etc. Elicele, confecționate sau acoperite, în strat fluidizat sau prin pulve-

ceastă cale se poate conferi peretelui grosimea dorită, corespunzătoare fiecărui punct, pentru a-l face să reziste în condiții optime eforturilor locale. Recent, au fost experimentate și la noi ambarcații de acest tip realizate de C.I.L.-Reghin și Șantierul naval Oltenița. Noul material nu reține apa, nu cere întreținere și rezistă foarte bine la „îmbătrînirea“ care distruge de obicei lemnul și oțelul.

Materialele plastice sînt considerate astăzi salvatoare pentru marinari, a căror pedeapsă clasică era spălătul punții... Confecționarea acestora din beton cu polimeri și acoperirea cu siliconi are drept consecință o întreținere foarte simplă. În interiorul vaselor dovedesc calități deosebite de izolanți materialele poroase ușoare, ca cele obținute din policlorură de vinil, rășini ureo-formaldehidice; pentru alte utilizări interioare se consumă mult rășinile melaminice, stiplecul, polistiremul. Pentru velatură, fibrele sintetice impregnate cu diverși polimeri sînt mult superioare bumbacului; vechile pînze se murdăreau ușor și putrezeau repede.

În ce privește sculele de pescuit, materialele plastice cîștigă tot mai mult teren. Nu ne vom referi, desigur, în cele ce urmează la undițele din poliesteri armate cu fibre de sticlă, sau la nălucile multicolore din materiale plastice, căci aportul acestora la sporirea cantității de pește prins este discutabil.

Dacă introducerea în 1949 a azurinolului — un amestec de naftenafi de metale grele cu care se impregnau plasele de bumbac, cîneapă, din fibre de sisal sau de Manila — i-a mulțumit pe pescarii noștri, astăzi aceștia nu mai sînt satisfăcuți nici de rețon, ale cărui avantaje relative sînt rezistența la rupere, la microorganismele etc.

Aportul chimiei nu a întîrziat nici de astă dată: monofilamentele de polipropilenă utilizate în acest scop le noi în țară au și dat rezultate favorabile la confecționarea parimelor, funiilor, sforilor și talienelor, avelor, setcilor. Caracterizată în primul rînd prin greutatea specifică mică — 100 m de funie de 1 cm diametru cîntărește 3,94 kg cînd este confecționată din polipropilenă, 5,6 kg, din rețon și 9,1 din fibre de sisal — polipropilena pluteste pe apă și economisește astfel floțarele de plută. Ea atinge rezistența rețonului și este mai ieftină decît acesta din

urmă, avînd o durată de utilizare mult mai lungă (pînă la 20 de ani).

Nu numai polipropilena și-a dobîndit multe utilizări în industria pescuitului: sora ei mai vîrstnică, polietilena, a fost folosită cu succes la confecționarea a tot felul de piese, de la cablurile de remorcă la lăzile pentru pește...

Deoarece din cele prezentate pînă aici s-ar putea trage concluzia că aportul chimiei la acest domeniu a constat doar din furnizarea feluritelor materiale plastice, adăugăm că la ora actuală în U.R.S.S. peștele este păstrat proaspăt un timp mult mai îndelungat prin introducerea în gheața în care se conservă în mod obișnuit a unor cantități neînsemnate de clortetraciclină, un antibiotic deosebit de activ care nu produce consumatorilor nici o neplăcere. Pînă și industria chimică anorganică și-a dat contribuția: adăugarea de îngrășăminte chimice elesteelor asigură o creștere apreciabilă a producției de pește.

Cel mai important sprijin al chimiei în domeniul pescuitului se concretizează însă în participarea activă la deslușirea misterele din viața ființelor acvatice, la cunoașterea distribuției acestora în funcție de salinitatea și compoziția apei, la studiul curentului de azot și fosfor în oceane etc. Numai pe această bază se va putea realiza atât pescuitul judicios, planificat, științific, cît și ocrotirea peștelui din mări și oceane împotriva diversilor factori vătămători.

Ing. Claudiu Matasă

Comprimarea volumelor

În orice loc — pe vîrf de munte sau în deșert, în peșteră sau pe malul unui riu, turistul își va putea prepara, în numai zece minute, o ciorbă gustoasă, un biftec și, în toiu iernii, va avea la deșert căpșuni proaspete. Toate acestea le va scoate dintr-un mic pachet. Asta se va întîmpla în viitorul foarte apropiat, căci produsele conservate prin sublimare au și fost obținute și urmează să intre în producție.

Despre conservarea prin sublimare am mai vorbit în paginile revistei. Spuneam atunci că se supun sublimării mai ales fructele. Astăzi, aflăm că procedeul s-a extins și la produsele de carne, pește, la cartofi, ciuperci, brînză de vacă, legume, sucuri și chiar biscuiți. Avantajele noului procedeu de conservare privesc, în primul rînd, transportul lor. Aducerea cărnii sublimată de la o depărtare de 100 de kilometri este de 2 — 2,5 ori mai ieftină decît a cărnii congelate. În plus, produsele subimate nu trebuiesc ținute în frigider, ele păstrîndu-se în ambalajul original.

În 1964, în Uniunea Sovietică au fost construite trei ateliere noi de uscarea a produselor alimentare, după noua metodă. Acestea se adaugă la vechile ateliere, unele existente încă din 1955. În noile instalații se obțin produse nu numai de calitate superioară (unele cu un conținut de vitamine de 50 de ori mai mare decît la cele conservate după vechile metode), ci și mai ieftine. Mai trebuie adăugat că greutatea produselor uscate prin sublimare reprezintă, în medie, a patra parte din greutatea inițială a materiei prime.

Și o ultimă noutate. De mai mulți ani se studiază la Institutul de cercetări științifice în domeniul hematologiei și transfuziei, cu sediul la Moscova, posibilitatea uscării în vid a plasmei și preparatelor medicale. Recent, cercetătorii institutului au demonstrat că este posibilă uscarea după procedeul sublimării a masei de leucocite, fără ca acestea să-și piardă însușirile morfologice inițiale.

FIZICA

Noi aplicații ale luminii

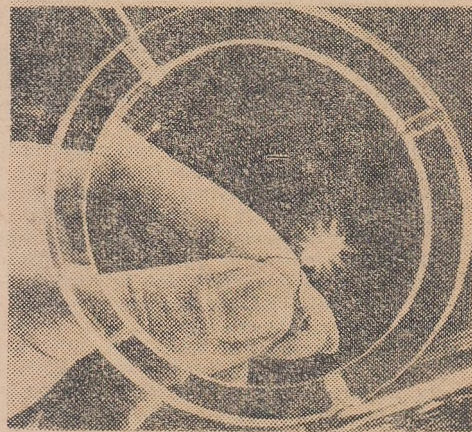
Tot ce e genial e simplu. În ultimele cîteva decenii inginerii și chimiștii au încercat prin toate mijloacele să reducă evaporarea spiralei de wolfram în lămpile cu incandescență, dar în zadar. Cînd, însă, într-o bună zi balonul de sticlă în formă de pară a fost înlocuit cu un tub lung din cuarț, umplut cu gaz inert și vapori de iod s-o întîmplat minunea. După evaporare, particulele de wolfram au făcut cale-ntoarsă depunîndu-se din nou pe spirală.

Popularitatea lămpilor cu iod crește cu fiecare zi. Și pe bună dreptate: 1000 de wați într-un tub de dimensiunile unui creion. O baterie formată din asemenea „creioane“ poate să dea un fascicul de raze în stare să topească oțelul sau, cu alte cuvinte, egal cu șocul termic pe care îl suferă învelișul unei rachete în momentul pătrunderii în atmosferă.

Știința

Este numai una, poate cea mai spectaculoasă, din aplicațiile luminii. Să vedem de ce este trebuincios un fascicul atît de puternic de lumină concentrat într-un volum minim. Vom porni tot de la „sferele înalte“. Se știe că chlorella, prima plantă terestră plimbată prin spațiile extraterestre, are nevoie, pentru a se dezvolta, de multă lumină și căldură. După părerea specialiștilor japonezi lămpile incandescente cu iod ar fi singurele în măsură să-i asigure cele două elemente vitale. Revenind pe Pămînt aflăm că aceleași lămpi sînt auxiliare deosebit de prețioase și în aviație, metalurgie, transportul feroviar. O înaltă apreciere au primit și din partea butarilor, a operatorilor de cinema, a

pescarilor, criminaliștilor etc. Lămpile cu vapori de iod au părăsit de curînd porțile Institutului sovietic de cercetări științifice în domeniul surselor de lumină unde au fost concepute și sînt produse de o uzină din Riga.

Vlăstari ai aceluiași institut sînt lămpile electrice microminiaturale. Acestea nu sînt mai mari decît urechile unui ac obișnuit. Dar lumina produsă de ele pare la fel cu aceea produsă de becurile de lanternă. Surorile lor mai mari — care încap vreo zece într-un degetar — sînt și mai puternice. Lumina împrăștiată de un astfel de pitic se vede bine din oricare colț al unei camere mari luminate normal. Are o durată de funcționare egală cu aceea a unei lămpi de cameră obișnuite și suportă la fel de bine gerurile ca și căldurile mari, vibrația și loviturile. Asamblarea lămpilor microminiaturale nu se poate face fără ajutorul microscopului binocular. Cînd privește domeniile de utilizare a lor, menționăm că le vom întîlni pretutindeni unde se lucrează cu piese microscopice, unde se impune economie de loc și energie: panouri de comandă, cadrane pentru diverse aparate, ceasornice-brățară, instrumentele stomatologului și chirurgului etc. Ele au intrat recent în producție de serie. Pe scurt: piticii nu sînt amenințați de șomaj.

„A mușcat“...

rizare la flacără, cu rășini poliamidice ca rețonul și nylonul, devin rezistente la coroziune, izbituri, eroziune, precum și la fenomenul de cavitație, cunoscut dușman al pieselor de acest gen.

Pentru vasele ceva mai mici, rășinile epoxidice sau poliesterice armate cu fibre de sticlă constituie materialul de construcție ideal care a și început să fie larg rîspîndit. În S.U.A. de pildă, ambarcațiile din aceste materiale egalează ca număr pe cele din lemn. De curînd, în Marea de Azov și-a făcut apariția un nou tip de vas modern, confecționat în întregime din rășini sintetice. Pe lingă economia de lemn și

— Mă vedeți?
— Da.
— Înseamnă că nu televizorul e defect.

rie și arheologie al Academiei de Științe din Uzbekistan.

...În regiunea Buhara se făceau săpături pe locul unei foste așezări neolitice. Arheologii se bucurau de mulțimea fragmentelor de vase, unelte și pietre lucrate când atenția le-a fost atrasă de un obiect care nu semăna cu nici unul din obiectele găsite până atunci în săpăturile făcute pe teritoriul sovietic. Era vorba de o piatră rotunjită a cărei față inferioară era parca secționată: pe deasupra piatra era brăzdată de niște dungi subțiri. Ce putea să fie? La ce slujise piatra asta ciudată omului preistoric?

Cheia enigmei se afla peste ocean. Văzând ciudatul obiect găsit de Uslamov, profesorul Okladnikov își dădu număidecît seama că era un atlantid. Așa numeau indienii maya pietrele pe care le legau de sulfite. Fixind o greutate suplimentară de miner, la extremitatea opusă vârfului de silix, ei sporeau masa, dădeau o mai mare stabilitate sulfitei în zbor și făceau să crească forța de izbire a străvechii arme. Aruncătorul de sulfite din Buhara era o replică cit se poate de fidelă a armei atlantide.

Cum s-a putut totuși întâmpla ca un atlantid să ajungă în regiunea Buhara? Descoperirea amintită a dovedit, de fapt, o dată mai mult că în evoluția omului primitiv din diferite colțuri ale globului nostru au existat multe puncte comune. Într-adevăr, arheologii găsesc acum pe continente diferite unelte de piatră care seamănă între ele ca două picături de apă.

Atlantidul găsit în regiunea Buhara mărturisește ingeniozitatea vinătorilor preistorici care, atunci când făceau arme de vânătoare, aplicau legile balisticii.

U. Cerroni, volumul înmănușează studii ale autorilor menționați în probleme ca: „Funcția revoluționară a dreptului și statului”, „Teoria generală a dreptului și marxismul”, „Problemele dreptului și statului la Marx”. De asemenea, o revistă de specialitate „Analele Fundației italiene de istorie administrativă” (nr. 1/1964) a publicat studiul „Reorganizarea aparatului de stat în timpul centralizării politice a Rusiei. Sfirșitul sec. XV și începutul sec. XVI” de L. Cerepnin.

În Anglia a apărut recent o lucrare, de 353 de pagini, semnată de George Feifer. Lucrarea poartă titlul „Justiția la Moscova” și a apărut în editura „Bodley Head”. După terminarea facultății în Anglia, Feifer a făcut un an de specializare la Moscova; în acest timp a asistat la multe procese civile și penale pe care le descrie în lucrarea lui, după ce arată organizarea celor trei feluri de instanțe de judecată: comisia tovarășească, tribunalul popular și tribunalul orașenesc din Moscova. Cartea este recenzată destul de amănunțit în „The Times Literary Supplement” nr. 3274 (26 nov. 1964). Recenzentul anonim apreciază că observațiile lui Feifer, făcute în calitate de martor ocular, fac citirea cărții foarte interesantă.

„Revista internațională de filozofia dreptului”, anul XLII, 1964 fascicula III, a publicat articolul lui T. Tozzi: „Natura dreptului sovietic și teoria celor două sectoare”.

Avem deci de-a face cu tot atâtea mărturii care confirmă interesul pe care-l stîrnesc problemele de drept sovietice printre specialiștii în materie din țările capitaliste.

premiul de un milion de franci instituit de Academia Franceză pe la mijlocul secolului al 18-lea. Mîile de proiecte complicate care i-au fost înaintate aduceau tot felul de inovații tehnice, dar prezentau un

Bicicleta cu doi pasageri

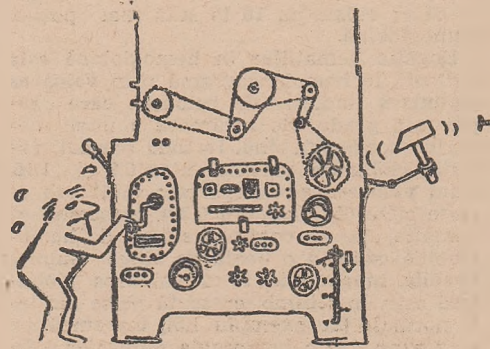
mic defect — nu mergeau de la sine. În consecință Academia și-a retras oferta în 1775, fără a mai acorda vreo atenție tenacilor „perpetualiști”.

Cînd, după vreo cincizeci de ani, Robert Mayer a descoperit legea conservării energiei, lucrurile s-au mai potolit și mulți inventatori și-au transferat talentele în domeniul vieții de toate zilele. Din nenorocire însă, ei nu pot conta decît pe solidaritatea familiei și prietenilor, căci ceilalți și-au luat prostul obicei de a-i privi cu condescendență ironie. Altfel cum s-ar putea explica faptul că „noul plîc de ighelit lavabil” nu și-a croit drum în jurul lumii? Fără aplicare practică a rămas și „capcana de tenie” în formă de capsulă, care, legată de un șnur, nu trebuia decît să fie coborîtă în intestin și scoasă apoi de îndată ce parazitul supărător se strecurase înăuntru.

Aparatele cu utilizări multiple par să fi preocupat în mod deosebit pe inventatori. Astfel, bastonul eleganților de la începutul secolului putea fi scobit în centru și prevăzut cu un stilou, o brichetă, o narghilea, „un dispozitiv pentru prinderea adversarilor fugari”, un rezervor pentru băuturi alcoolice și un mic păhărel.

Brevete au mai primit geamantanul care se transforma în pat și divanul care se prefăcea în cadă de baie. Ca să nu mai vorbim de bicicleta cu doi pasageri, de-o parte și de alta a conducătorului.

Deși scepticii pretind că epoca genului universal s-a încheiat cam pe vremea apariției mașinii cu aburi și că șansele de a face singur invenții epocale au tot scăzut pe măsură ce procedeele tehnice au devenit mai complicate, „inventatorii” dau de exemplu cîțiva premergători disprețuiți la vremea lor și mai apoi deveniți totuși celebri. Oare Fulton, creatorul vasului cu aburi, nu a fost declarat nebun chiar de către Napoleon, fiindcă voia să pună în mișcare o flotă cu „apă clocotindă”? La fel i-a mers și lui Benjamin Franklin. Cînd și-a prezentat în fața Societății regale din Londra referatul asupra capacității unei bare de fier de a conduce electricitatea din atmosferă, învățata adunare a izbucnit în ris iar referatul nu a fost tipărit. Ceea ce nu a oprit însă marșul triumfal al paratrăsnitului!

Invenție genială.

DIN TRECUTUL INVENȚIILOR

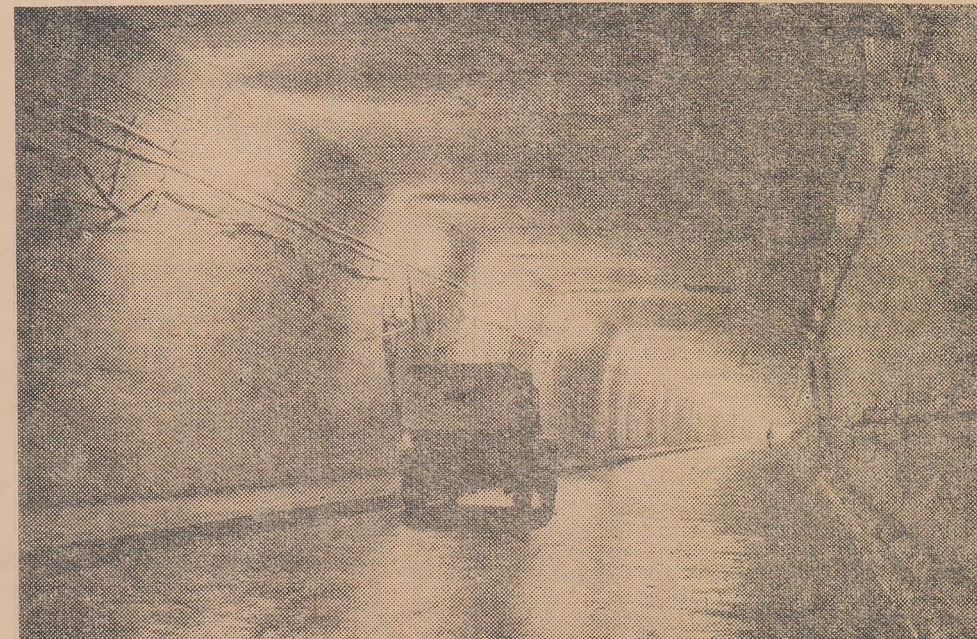
Năpăstuiții

După cum se știe istoria lui perpetuum-mobile (mișcarea veșnică, produsă fără sursă de energie exterioară) a început în secolul al 13-lea cu desenul unui arhitect francez a cărui idee a răpit somnul multor inventatori: o roată care se învîrtea prin propria ei forță. Problema merita să fie rezolvată, după cum o dovedește și

Tunel la... 3200 metri înălțime

Văile Ciuisk și Susamir din Kirghizia sînt despărțite de un lanț de munți înalți care făcea comunicația între ele extrem de dificilă. Prin construirea unui tunel la altitudinea de 3200 metri se asigură circulația în ambele sensuri în tot timpul anului. Acest tunel, cu o lungime de 2560 de me-

tri, va grăbi transportul încărcăturilor de tot felul pe magistrala automobilistică Frunze-Oș, care leagă sudul de nordul Kirghiziei. Magistrala, lungă de 600 de kilometri, va fi dată integral în exploatare la mijlocul anului.

Aspect din interiorul noului tunel

PREISTORIE

Acum

35000 de ani

La 200 de kilometri de Moscova, în apropierea vechii cetăți rusești Vladimir, norocul le-a suris arheologilor. Ei au găsit un mormînt preistoric, care, după părerea doctorului Bader de la Academia de Științe a U.R.S.S., este nu numai cel mai nordic mormînt de acest fel cunoscut pînă în prezent, dar și cel mai bogat.

În el zăcea scheletul unui bărbat de tip Cro-Magnon. Specialiștii au stabilit că, la moarte, a avut probabil vîrsta de 55 de ani și înălțimea de 1,72—1,75 m. Era culcat pe spate, cu mîinile împreunate în partea de jos a abdomenului.

Pe deasupra și dedesubtul scheletului se găseau 1500 de obiecte confecționate din os: dinți de vulpe polară găuriți, două duzini de brățări din plăcuțe tăiate din dinți de mamut, mărgelile din același material așezate fără îndoială pe hainele mortului.

Poziția podoabelor în raport cu scheletul a permis doctorului Bader să reconstituie, în linii mari, felul în care era îmbrăcat mortul. Hainele sale, probabil de blană, constau dintr-un „pantaloni” și o „cămașă” închisă în față, care se îmbrăca peste cap. Pe deasupra mai purta, fără îndoială, și alte vestimente. Sîntem departe de „pielele de animale sălbatice” prinse în jurul mijlocului, pe care le evocă cu predilecție un anumit folclor referitor la preistorie...

Încă un fapt remarcabil: cantități mari de ocră roșu pe oase și chiar sub schelet vin să confirme din nou rolul important jucat de această substanță în acea fază a preistoriei. S-au putut aduce astfel unele precizări privind ritualul înmormîntării. Probabil că în mormînt se răspîndeau cărbuni și apoi ocră roșu înainte de a așeza corpul, care era acoperit, la rîndul lui, cu ocră.

Datele furnizate de carbonul 14 au stabilit că mormîntul datează de acum 33000—40000 de ani. Ținînd cont de această vîrstă, descoperirea, alături de schelet, a unei figuri pictate în ocră roșu și reprezentînd un cal merită să fie relevată, ca fiind cel mai vechi martor cunoscut al artei figurative preistorice.

Zootehnică

Desen de A. Anisimov

Cheia enigmei, peste ocean

În vocabularul istoricilor din Uzbekistan a intrat recent și pe neașteptate un cuvînt cu rezonanță exotice și care provine, într-adevăr, din graiul indienilor Maya din America: atlantid. El a fost încetățenit în Asia centrală sovietică datorită unei descoperiri făcute de Utkur Islamov, candidat în științe, cercetător la Institutul de isto-

MATEMATICĂ

Copii-minune?

În Uniunea Sovietică, la Dușanbe a luat ființă de scurt timp o instituție de învățămînt cu totul deosebită prin structura ei specială. Este vorba de o școală ce funcționează pe lângă Institutul pedagogic din localitate și care a devenit un adevărat punct de atracție pentru micii matematicieni în vîrstă de 14 sau 15 ani, preocupați de această știință în formele ei superioare.

Primele experiențe întreprinse de pedagogi au dovedit că, deși abia intrați în epoca adolescenței, micii amatori de matematică asimilează cu ușurință elementele analizei matematice, cele ale algebrei superioare, teoria numerelor etc. Pe măsură ce și largesc cunoștințele, ei își manifestă dorința de a pătrunde și în alte domenii ale dificilei științe.

În fiecare sîmbătă, în școală au loc adevărate „antrenamente” matematice. Elevilor li se propun probleme dificile, multe dintre ele compuse chiar de ei, li se cere să participe după două ore de matematici la două ore de fizică ș.a.m.d. Desigur, majoritatea celor ce urmează cursurile sînt din localitate, dar mulți dintre elevi vin și din alte raioane, unele din ele destul de îndepărtate. În plus, o parte din ei frecventează concomitent, duminica, cercul matematicienilor care funcționează în cadrul Universității.

Să fie, oare, vorba de copii deosebit înzestrați? De fel, ne încredințăm pedagogii. Sînt copii ca oricare alții, pasionați de fotbal, cinema sau de teatru și — de ce să n-o spunem? — nu chiar atît de cuminiți. Ceea ce îi diferențiază de semenii lor este numai și numai pasiunea, entuziasmul lor înnăscut pentru matematici.

Se pune întrebarea: care este scopul acestei școli, ce urmăresc profesorii în strădaniile pe care le depun cu micii elevi? Se vizează mai mult decît pregătirea de studenți pentru facultățile de fizico-matematici. Pedagogii urmăresc să dezvolte capacitățile matematice ale copiilor, să le ofere o bază solidă care să-i ajute să intre în marile institute politehnice, cu alte cuvinte să le ușureze drumul spre culmile științei.

DREPT

Ecouri internaționale

Problemele dreptului sovietic suscită tot mai mult interes în Europa occidentală. Astfel, în septembrie 1964 a apărut în Italia în colecția „Istoria filozofiei dreptului” editată de editura Giuffrè din Milano, volumul „Teorii sovietice în drept” de Stucika — Pașukanis — Vișinski — Strogovici. Cu o introducere de

TEMĂ DE SEZON

Există o predispoziție la „răceală“?

Se înțelege prin „răceală“ — și în medicină a fost încetățenită această denumire populară — catarul naso-faringian sau al căilor respiratorii superioare, care este condiționat de frig. Tendința la „răceli“ poate fi datorită unei predispoziții congenitale sau dobândite, asupra căreia acționează factori debilitanți (boli cronice, boli infecțioase etc.).

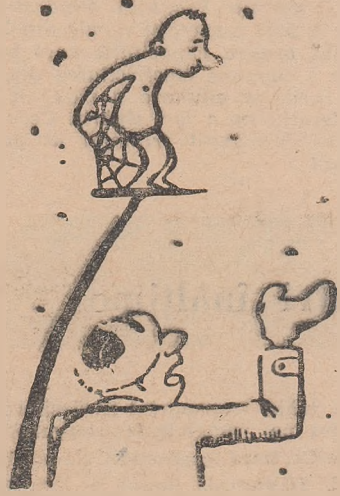
Mecanismul de producere al catarului este în esență următorul: când o persoană este predispusă este supusă acțiunii frigului, vasele din piele și din mucoasele respiratorii se contractă. Acest fenomen, care se

Sportul — o bună metodă pentru profilaxia împotriva răcelii.

produce de altfel și la oamenii normali, are o durată foarte mare la persoanele predispuse catarului. În felul acesta, rezistența mucoasei față de microbi prezenți în mod normal la nivelul ei (pneumococi, streptococi etc.) se micșorează. Victoriile microbilor asupra elementelor de apărare ale organismului (fagocite, histiocite) se „trădează“ printr-o stare inflamatorie, catarală.

Cercetări termo-electrice efectuate în ultimii ani au arătat că numai anumiți oameni (circa 10 la sută) prezintă asemenea modificări circulatorii, care pot fi considerate tulburări de reglare termică. Într-adevăr, în condiții fiziologice, mucoasele organismului supuse chiar acțiunii intense a

— Dar coboară odată, omule! Băștinul a înghețat de mult...

frigului revin foarte rapid la o temperatură normală.

La persoanele „predispuse“ care în mod experimental au inhalat o „doză“ de aer rece, revenirea la temperatura normală se produce extrem de încet. Acești oameni au de asemenea tendința la catar provocat pe cale reflexă, de pildă, după o baie de picioare rece. Predispoziții la „răceli“ aparțin, în general, tipului constituțional „astenic“, sînt nervoși, au deseori frisoane și transpiră abundent chiar după eforturi fizice minime.

Predispoziția la cataruri poate fi modificată prin procedee care servesc la întărirea capacității organismului de a se adapta la modificările bruște ale temperaturii. Un astfel de procedeu este călirea prin apă. Pentru aceasta corpul va fi treptat obișnuit cu apa rece, zilnic, la toaleta de dimineață. Un alt procedeu util este fricționarea corpului — dimineața după gimnastica de înviore — cu un prosop sau o mânășă de baie muiată în apă la temperatura camerei. Membrile vor fi fricționate de la extremități spre trunchi iar trunchiul prin mișcări circulare.

În timpul verii, băile reci la ștrand, în riu, lac, bazine, mare sînt un mijloc exce-

lent de călire, deoarece realizează o îmbinare a acțiunii celorlalți factori naturali (aerul, soarele) cu apa și mișcarea.

Dr. R. E. Irinov

LEXICON MEDICAL

Hemograma

Hemograma sau hemoleucograma, unul dintre cele mai frecvente examene de laborator cerute de medicul practicant, trebuie să cuprindă, pentru a fi cu adevărat folositoare, cel puțin următoarele date:

- număratoarea globulelor roșii;
- dozarea hemoglobinei;
- valoarea globulară;
- număratoarea trombocitelor;
- număratoarea globulelor albe (leucocite);
- formula leucocitară.

Hemoleucograma se practică dimineața pe nemîncate, singele fiind recoltat cu o pipetă specială și tratat apoi cu anumite soluții.

Mai întîi se va doza hemoglobina, pigmentul feruginos al globulelor roșii. Omul sănătos are în medie 16 g hemoglobină la 100 ml sînge. Prin urmare, hemoglobina 100 la sută înseamnă o cantitate de 16 g hemoglobină (Hb). Această cantitate variază însă în funcție de vîrstă (mai mare la nou-născuți și copiii mici), în funcție de sex și chiar de individ. La femeie se admite că ar exista cu 10 la sută mai puțină hemoglobină.

Bogăția hematiilor în hemoglobină este indicată în hemoleucogramă prin **valoarea globulară** (indicele de culoare), care reprezintă gradul de încărcare a unei hematii cu hemoglobină. În mod normal, valorile globulare variază între 0,9 și 1,15. Cînd valoarea globulară este mult sub aceste cifre (de exemplu 0,50), înseamnă că hematia are un conținut scăzut de hemoglobină cauzînd o boală de sînge numită **anemie hipocromă**. Cînd valoarea globulară este, în schimb, crescută peste limitele normale (de exemplu 1,5), înseamnă fie că s-a produs o hemoragie puternică, fie că este vorba de o **anemie hiperchromă**.

La microscop se determină numărul de globule roșii (**hematii** sau **eritrocite**) pe mm³ de sînge. La adult, cifrele normale sînt de 4,5—5 milioane pentru bărbați, 3,5 pînă la 4—5 milioane pentru femei și 5—6 milioane la nou-născuți. Exercițiile fizice, viața în aer liber produc creșteri ale numărului hematiilor, pe cînd menstruația, sarcina, nașterea produc scăderi temporare. În cazul unor modificări cantitative mari, patologice, ale numărului hematiilor, analiza ne indică două tipuri de boli: **anemiile**, cînd globulele roșii scad uneori pînă la un milion și chiar sub această cifră, și **poliglobuliile**, cînd numărul hematiilor atinge 7, 8, 10 și chiar 12 milioane pe mm³.

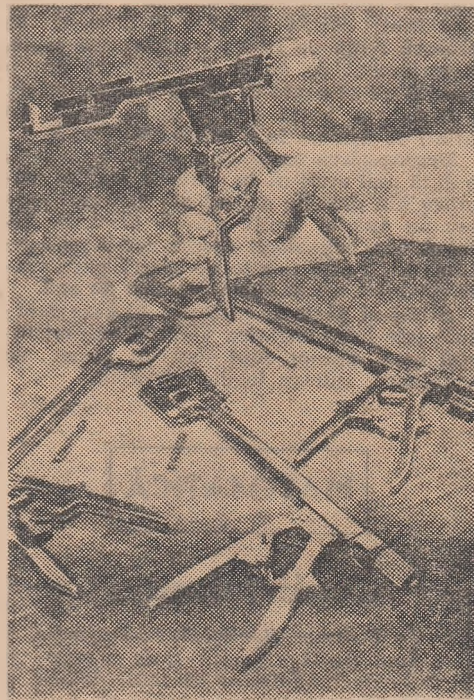
Număratoarea **trombocitelor** (numite și plăcuțe sanguine, plachete, globuline sau hematoblasti) da ca valori normale cifrele 200 000—400 000 pe mm³. Cînd numărul trombocitelor scade mult sub aceste limite, se produc așa-zise **diateze hemoragice**, cum sînt boala lui Werlhoff și purpura lui Henoch.

Globulele albe sau leucocitele se numără tot la microscop, cifra normală fiind 5 000—8 000 leucocite pe mm³. Și aici se produc variații fiziologice în funcție de vîrstă sau sex. La femei, de pildă, leucocitele cresc în timpul menstruației, sarcinii sau alăptării. În mod patologic, cifrele sub 5 000 de leucocite pe mm³ constituie **leucopeniile**, peste 9 000 **leucocitozele**, iar de la 50 000 de leucocite în sus se vorbește de **leucemie**. O număratoare de globule albe nu poate fi însă socotită completă în absența stabilirii **formulei leucocitare**, care precizează proporțiile diferitelor componente ale grupului de leucocite, numărate în total. O formulă leucocitară normală are următoarea compoziție: polinucleare (granulocite) neutrofile nesegmentate 1—5 la sută; granulocite neutrofile segmentate = 65—67 la sută; granulocite eozinofile — 3 la sută; granulocite bazofile = 0,5—1 la sută; limfocite 23—28 la sută; monocite 4—6 la sută. Modificările patologice cantitative ale diferitelor componente ale

formulei leucocitare îngăduie medicului să pună diagnosticul corect. Numărul neutrofilelor crește în diferite boli infecțioase sau inflamatorii și în leucemii. Eozinofilele cresc în reacțiile alergice (astm pulmonar, parazitoze intestinale, urticarie, eczeme), în infecția reumatică. Bazofiliile, adică creșterea excesivă a granulocitelor bazofile, întîlnim în leucemii mioeloid cronice, în ictere sau ciroze hepatice și în cancer. Limfocitoze se întîlnesc în tuberculoză, gripă, scarlatină, rujeolă. Cel mai crescut număr de limfocite se întîlnește însă în tusea convulsivă.

Determinarea hemoleucogramei și interpretarea ei corectă folosesc medicului la diagnosticarea unui mare număr de boli și la instituirea din timp a unui tratament eficace.

Dr. Leonid Miasnikov

Pistoale care vindecă. Mai exact, instrumente chirurgicale folosite pentru suturarea plăgilor.

Imunitatea

Oamenii de știință au dovedit că unele boli contagioase nu se pot repeta la același om. De pildă, cel care a suferit o dată de febră tifoidă devine rezistent față de această boală și nu se mai îmbolnăvește a doua oară. Această rezistență se explică prin faptul că, în timpul bolii, organismul și-a creat substanțe de apărare (anticorpi) capabile să distrugă germenii patogeni. Substanțele rămîn în organism și după vindecarea bolnavului și-l apără de o a doua îmbolnăvire.

Această stare de rezistență față de boală se numește imunitate.

Imunitatea poate fi **naturală** sau **căpătată** prin diferite mijloace: îmbolnăvire (ca în cazul citat), folosirea unor seruri și vaccinuri etc.

Există imuni din naștere față de una sau mai multe boli infecțioase. Despre acești oameni se spune că au o imunitate înăscută (naturală).

Imunitatea înăscută se explică prin prezența în sîngele omului a anticorpilor (substanțe de apărare) care distrug germenii.

Medicii au reușit de mai multă vreme să provoace **imunitate artificială** cu ajutorul serurilor și vaccinurilor. În prezent dispunem de diferite procedee de vaccinare. Ele constau, în principiu, din inocularea unei „soluții“ de virusuri sau microbi omorîți sau atenuați, sau din „otrăvuri“ (toxine) ale acestor microbi, neutralizate într-o mare măsură.

Microbii, virusurile și toxinele acestea nu mai sînt capabile să provoace boala, însă introducerea lor în organism stimulează „fabricarea“ anticorpilor împotriva germenilor patogeni corespunzători. După vaccinare, anticorpii formați în sînge vor apăra organismul de respectiva boală infecțioasă.

Durata stării de imunitate, apărută după vaccinare, nu este identică; de aceea, după o anumită perioadă de timp, este necesară repetarea vaccinării (**rapel**). Vaccinarea se dovedește astfel o importanță armă de luptă împotriva bolilor infecțioase. Sub formă de injecții sau în drajeuri (ca în cazul poliomielitei), vaccinarea conferă organismului o stare de rezistență față de boala pentru care a fost făcută, contribuind astfel la apărarea sănătății noastre.

Dr. B. I. Monastirskaja

La neurolog.

Poșta medicului

SANDA D. — București: 1) Desigur că băile de aburi servesc și ele în cadrul unei cure de slăbire. Fără un regim alimentar corespunzător și eventual gimnastică, nu se pot însă obține rezultate satisfăcătoare. 2) Pentru „naevum“-ul pe care îl aveți sub buză, adresați-vă dermatologului pentru eventuală electrocauterizare. Nu vă temeți, această „operație“ nu este deloc dureroasă. În orice caz, evitați să mai iritați locul, căci s-ar putea infecta.

RODICA MUȘAT — Brașov: Trebuie neapărat să consultați medicul neurolog din policlinica dv. teritorială. Poate v-am fi ajutat mai mult dacă cunoșteam vîrsta și alte date rezultate din analize: de pildă, electroencefalograma, glicemia, hemograma, examenul lichidului cefalo-rahidian etc.

MARINA — Constanța: 1) Operații plastice la sîn se fac în serviciile de specialitate în caz de nevoie. Atît la Spitalul de Chirurgie Plastică și reparatoare, cît și la Spitalul Colțea se fac aceste intervenții, care nu sînt grele și dau rezultate bune. 2) Igieniștii spun că încălțămîntea la fete trebuie să aibă totdeauna și toc, dar că înălțimea nu trebuie să depășească 2—3 cm. Rolul său este de a apăra călcîiul și de a păstra forma și elasticitatea bolții piciorului. Este deci tot atît de greșit dacă se poartă tocuri excesiv de înalte și dacă nu se poartă tocuri deloc.

IACOB EMIL — Constanța: Afectiunea dv. este de natură alergică. Necunoscîndu-se „alergenul vinovat“, se recurge la **desensibilizarea nespecifică**. Multitudinea procedurilor terapeutice și imensul număr de preparate farmaceutice recomandate în acest scop sînt cea mai bună mărturie a eficacității lor reduse. Dv. ați epuizat o bună parte din aceste medicamente desensibilizante. A rămas roentgenterapia locală superficială, care are o eficacitate din cele mai mari în doze de 80—140 r. 3—4 sedințe, la interval de o săptămînă.

L. BOGEA — Galați: Varza a fost indicată de unii autori în maladia ulcerosă datorită prezenței în suculei ei a vitaminei U. Uneori însă acest tratament este rău suportat; de aceea medicul dv. curant, ținînd seama de forma bolii, vă poate indica tratamentul și prescrie dozele necesare.

P. SĂVULESCU — București: Boala de care suferiți poate fi oprită în evoluție printr-un regim și un tratament corespunzător. Regimul alimentar va fi cît mai larg cu putință, dacă nu prezentați și alte afecțiuni care să contraindiche anumite alimente. Restringerea grăsimilor în alimentație nu are o bază științifică și este greșită părerea că o restricție alimentară severă și nefondată poate duce la altceva decît la agravarea bolii și la nevrozare. Ca tratament, există un „arsenal“ bogat de medicamente care vă pot fi utile: cortizon, ACTH, vitamine (B₁, B₂, B₁₂), extracte hepatice, hidrolizate de tip Ripasom etc. Numai medicul internist va judeca însă asupra oportunității aplicării lor și a dozelor necesare.

UN ELECTRICIAN — Caransebeș: În privința dificultăților pe care le aveți în procesul de învățămînt, problema este în primul rînd de ordin pedagogic. Antrenamentul, exercițiile de memorare, sistematizarea și dozarea materiei, vor contribui la obținerea rezultatelor dorite. Ca adjuvante puteți folosi: stricinină în doze crescînde, 1—5 mg pe zi și apoi descreșcînde (se eliberează numai cu prescripție medicală), Glutarom 10—12 drajeuri de 3—4 ori pe zi după mese, Tonozit 3—4 pe zi eventual o cură de vitamine, mai ales complex B sau Electovit.

CHITIBEA CONSTANTIN — Comuna Deleni (Strehaia): 1) Pentru afecțiunea de urechi trebuie să faceți neapărat un examen O.R.L. 2) Probabil că a fost vorba de erodarea unor hemoroizi. Folosiți supozitoarele de tip Hemorsal pînă la un consult chirurgical. 3) Pentru fenomenele pe care le descrieți la mîini și picioare, considerăm că e vorba de o alergie la frig, care se produce destul de frecvent. Nu vă putem recomanda decît mînuși călduroase și ciorapi groși!

S. B. — Banat: 1) O nouă sarcină nu este contraindicată, dar ea poate avea aceeași soartă ca și prima. Nu putem da un pronostic sigur. 2) Fenomenele pe care le prezintă feița dv. necesită o investigație (examen clinic, analize, radiografii) putînd fi vorba de ceva banal, dar și de o afecțiune mai serioasă.

FILM

Stilul lui Marcello Mastroianni

Drumul care l-a adus pe Marcello Mastroianni în artă începe cu o linie sinuoasă. Iudent la facultatea de economie a Universității din Roma, juca serile în cadrul teatrului studențesc. Critica l-a remarcat într-o seară a venit în culise Luchino Visconti. După propria-i mărturisire, Marcello Mastroianni îi este profund înatorat acestui mare regizor italian. Și um nimic „nu-l plictisea mai mult decât omertul”, s-a angajat în trupa de teatru a lui Visconti, unde i s-au încredințat roluri interesante. A jucat în piese de Ibsen, Cehov, Arthur Miller, Tennessee Williams.

Mastroianni iubește mult teatrul, căuia i-a consacrat mai bine de zece ani în viață. Paralel s-a afirmat și în cinema. S-a afirmat de fapt mai târziu, fiindcă o bună bucată de vreme a interpretat „roluri scurte și stupide în filme scurte și stupide”. Despre primul lui film Mastroianni își amintește:

„Eram șase prieteni și am hotărât să urnăm cu mijloace proprii un film interpretat împotriva cinematografiei oficiale. Filmul nostru s-a intitulat „Împotriva egiptului”, ne-a costat douăsprezece milioane și nu ne-a adus nici o para, dar în schimb mi-a revelat senzația de a fi în fața camerei de filmat. De atunci am lucrat cu

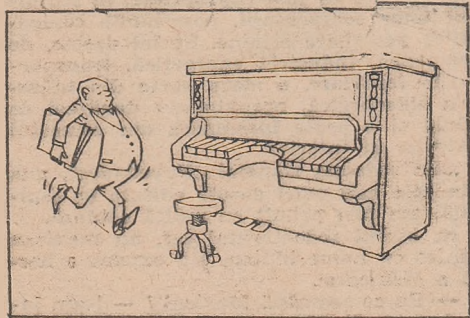
actor, ci și un fin intelectual, un om care meditează la problemele profesiei sale. El socotește, de exemplu, că cinematograful „vedetelor” și regizorilor a fost înlocuit de cinematograful autorilor. Ceea ce înseamnă că filmul este conceput în întregul lui, ca un poem sau o simfonie, de un singur om sau de un colectiv de oameni uniți prin aceleași vederi. „Autorii cinematografici”, după părerea lui, încep să joace în viața socială un rol la fel de important ca scriitorii și filozofii.

În ce privește scenariile și rolurile care îl atrag, Marcello Mastroianni mărturisește:

„Orice scenariu bine scris, serios și onest mă interesează. Cit despre roluri, prefer să joc oameni din zilele noastre. Dacă personajul creat de scenarist mă ajută cit de cit să rezolv problemele care îmi stau în față — ca în fața fiecărui membru al societății —, dacă acest personaj mă face să devin mai bun și mai inteligent, îmi place”.

Marcello Mastroianni filmează enorm. L-am văzut în roluri de muncitor și de milionar, de aristocrat ruinat și de trinitor năvălit. Și toate aceste roluri atât de diferite le-a jucat în stilul lui caracteristic — degajat și convingător.

S. Ivanov

MUZICĂ

Neapole, contra...

Anul trecut, la 25 septembrie, Neapole a declarat război. Un război pașnic, prietenesc, în care muzele nu numai că n-au tăcut, ci dimpotrivă, s-au întrecut în cântec. Bătăliile: Neapole — orașul soarelui și al cântecului — contra Paris, Madrid, Berlin, New York, Viena, Milano, Londra, Moscova și Rio de Janeiro. Toate aceste orașe au fost eroii populației emisiunii de televiziune „Neapole împotriva tuturor” care s-a încheiat la 6 ianuarie a.c. fiind folosită și ca prilej pentru tragerea loteriei de Anul nou.

Timp de 16 săptămâni, 72 de cîntece s-au înfruntat pe ecranele televiziunii italiene. În fiecare tur, Neapole a prezentat patru cîntece contra patru ale orașelor susamintite. Învingătoarele — neapărat un cîntec napolitan și unul străin — au intrat în semifinală, în finală și, în sfîrșit, în „finalissimo”. Așa că la 6 ianuarie, în „finalissimo”, pe cîmpul bătăliei muzicale mai rămăseseră șase cîntece — trei napolitane și trei străine. Dintre ele, invingătorul a fost desemnat prin... 27 tone de voturi! Și anume, spectatorii — participanți la loteria de Anul nou — au completat cartonașe speciale cu indicarea celui mai bun cîntec după părerea lor. Cartonașele au fost expediate comisiei festivalului. Și s-au adunat atîtea voturi încît au tras la cântar 27 000 de kilograme!

Moscova a intrat în luptă la 19 noiembrie. Atunci a avut loc emisiunea „Neapole contra Moscova” și tot atunci a început înaintarea triumfală a cunoscutului cîntec „Serile în împrejurimile Moscovei”, interpretat de tînărul cîntăreț Anatoli Solovianenko. Etapele „înaintării” au fost: 19 decembrie — semifinală, 23 decembrie — finală, 6 ianuarie — „finalissimo”.

În afară de Solovianenko, culorile Moscovei au fost apărate de încă doi cîntăreți: Tamara Miansarova și Nikolai Kondratiuk. Amîndoi au cîntat foarte bine și cîntecele interpretate de ei: „Nani, nani” și, respectiv, „Curge Volga”, au plăcut mult spectatorilor italieni. Dar cum în fiecare emisiune trebuiau să iasă invingătoare doar două cîntece — unul napolitan și unul străin — a rămas să continue lupta numai „Serile în împrejurimile Moscovei”. Fără îndoială, meritul este în primul rînd al lui Solovianenko, dar a avut un cuvînt de spus și popularitatea de care se bucură acest cîntec în Italia.

Dar să ne întoarcem la „finalissimo”. În această etapă soarta cîntecelor a fost hotărîtă de două jurii. Primul, alcătuit din publicul italian, al cărui număr în ultima emisiune s-a ridicat la peste 1 600 000. Al doilea — internațional, compus din 50 de cîntăreți ai celor mai mari companii de televiziune europene, invitați special la Roma precum și... stevardese din 40 de companii aeriene din întreaga lume. Prin hotărîrea lor, cîntecul sovietic în interpretarea lui Anatoli Solovianenko a ocupat locul doi în categoria „cîntece străine” și locul trei în clasamentul general.

Premieră la Moscova: baletul-pantomimă „Istoria unui soldat” de Stravinski

PLASTICĂ

Un mare artist: Corneliu Baba

În revista „Sovetskaia Kultura” a apărut următorul articol consacrat pictorului C. Baba.

Editura românească „Meridiane” a publicat un album de reproduceri în culori după tablourile cunoscutului pictor român Corneliu Baba. Albumul cuprinde și comentariile artistului pe marginea cîtorva dintre lucrările sale, reunite sub titlul general „Cuvînt despre cartea mea”.

În creația lui Corneliu Baba, portretul ocupă un loc însemnat. În 1953 el a pictat-o pe marea artistă romină Lucia Sturza-Bulandra în rolul Vasiei Jeleznova. Pentru pictor, problema gamei coloristice a fost întotdeauna importantă. Iată cum o vede el pe Vasia Jeleznova: „Rochia de catifea îi dă o ținută majestuoasă. Jaboul alb formează o pată puternic contrastantă. Armonia rochiei închise cu dantela albă, cu culoarea roșcată a părului și nuanța rece verzui-metalică a fondului, m-a emoționat”.

Principiul creator fundamental al pictorului este năzuința spre simplitate, spre o extremă expresivitate coloristică. În 1963 el a creat portretul poetului Tudor Arghezi și al soției sale. „Am vrut ca această operă să fie pătrunsă de sentimentul sobrietății — scrie pictorul. M-am străduit să găsesc mijloacele cele mai simple și mai expresive”. Și iată ce scrie autorul despre tabloul „Oțelarii”. „Am vrut să-i pictez pe eroii mei într-o manieră simplă. Am ales cafeniul ca ton dominant... Mi se pare că tabloul mi-a reușit. „Oțelarii” sînt expresia concepției mele despre om, a concepției mele despre artă”.

Tabloul „Țărani” face parte din ciclul 1907”, închinat răscoalei țărănești. Tema tabloului este plecarea unei familii dintr-un sat incendiat. Artistul scrie: „Oamenii mei, vă văd mereu în fața mea, tăcuți, serioși, chinuți de deznădejde și mizerie. Eroii fără nume, participanți la o mare dramă a epocii, ce rămîne în lume pentru voi?”.

Comentariile lui Corneliu Baba își propun să facă un mic istoric al creării tablourilor, să-i ajute pe cititori să înțeleagă mai bine concepțiile artistului.

N. Suslovici

TEATRU

Înainte de turneu

Teatrul Academic de Artă din Moscova — M.H.A.T. — se pregătește de turneu. În tot cursul lunii februarie colectivul moscovit va da spectacole pe scena teatrului „City Centre” din New York.

Spectatorii americani vor vedea două piese ale lui Cehov: „Treii surori” și „Livada cu vișini”. De mai bine de 24 de ani de cînd a fost montată pentru prima oară de Nemirovici-Dancenko, „Treii surori” n-a părăsit scena M.H.A.T.-ului. În acest spectacol în care acum joacă mulți inter-

preți tineri, teatrul își prezintă concepția sa despre Cehov ca un artist curajos, optimist, care a crezut neabătut în viitorul luminos al poporului său.

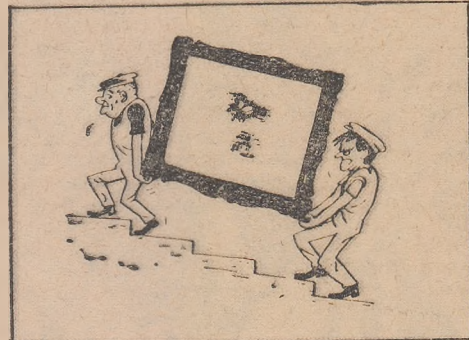
„Livada cu vișini” este unul dintre cele mai vechi spectacole ale teatrului. Se joacă de 46 de ani și a însumat 1209 reprezentații. În 1958, după o scurtă întrerupere, a fost reluat într-o montare nouă care va fi prezentată și spectatorilor americani. Alături de maeștri ai generației vîrstnice ca A. Tarasova, A. Stepanova, P. Massalski, A. Gribov, joacă tinerii actori L. Kacianova, L. Gubanov, I. Leonidov și alții.

În afară de cele două piese cehoviene, teatrul duce la New York „Suflete moarte”, spectacol care este strîns legat de amintirea lui Konstantin Stanislavski. Montat cu mulți ani în urmă, spectacolul a cunoscut aproape 800 de reprezentații și continuă să fie interpretat în toate detaliile stabilite de marele regizor rus. Interesant că doi dintre interpreții primei montări — V. Stanișin, în rolul Guvernatorului și M. Kedrov, în rolul lui Manilov — joacă și azi. Lîngă ei își aduc contribuția și alți discipoli ai lui Stanislavski și Nemirovici-Dancenko: A. Zueva, A. Gribov, B. Liyanov, B. Petker, V. Belokurov, G. Kanski, A. Jilțov și alții.

În sfîrșit, dintre piesele dramaturgilor sovietici va fi prezentată la New York „Orologiul Kremlinului” de N. Pogodin. În rolul lui Lenin, Boris Smirnov transmite multe din trăsăturile chipului marelui conducător al revoluției — interesul lui neistovit pentru omul simplu pentru tot ce vine în legătură cu acesta.

Actualul turneu al M.H.A.T.-ului este al doilea în istoria teatrului. Prima cunoștință cu America a avut loc în 1923—1924 cînd teatrul a prezentat în câteva orașe din S.U.A. 12 spectacole din repertoriul clasic rus și universal. În fruntea colectivului se afla atunci Konstantin Stanislavski.

În timpul turneului în America teatrul nu-și va închide însă porțile pentru spectatorii moscoviți. Aceștia vor putea viziona spectacole variate și interesante ca „Anna Karenina”, „Maria Stuart”, „Jupiter ride”, „Poveste de iarnă”, „Văd soarele”, „Treii zile lungi” și altele.

CIRC

Cazul Betta

În faza ultimelor repetiții, debutanta a-vea emoții și aplauzele o speriau. Beta triumfului îi era încă necunoscută.

Pregătirile pentru spectacol au durat numai patru săptămîni. Talentul debutantei s-a dovedit multilateral. Ea și-a însușit la perfecție arta intruchipărilor scenice, trecînd cu ușurință de la rolul de muziciană inspirată la cel de jongleră-acrobată. Cîntă la țiteră cu dezinvolтура cu care aruncă mingea sau sare prin cercuri. Un singur lucru îi îngrijorează pe antrenori: debutanta e cam sperioasă. Întreaga ei viață dinainte de etapa „civilizată” a învățat-o să nu aibă încredere în ființele din jur.

Betta — acesta e numele debutantei — e un ciine sălbatic dingo, stăpînit atotputernic al stepelor australiene. E primul exemplar din familia ei care apare pe scenă. Întocmai ca frații săi, domesticii de om din vremuri străvechi, Betta a învățat să fie politicoasă: cînd i se spune bună-ziuă întinde laba. Doar blana-i aurie amintește de culoarea perrierilor australiene.

Îmblinzirea ciinelui dingo nu-i o treabă ușoară. „Cazul Betta” e deocamdată unic în istoria dresajului. Meritul îi revine Annei Durova, fiica binecunoscutului dresor de animale. Betta se produce la „Colțul Durov” din Moscova, unde-și dau concursul, tot pentru iniția oară în postură de artiști, și pelicanii.

Ce-i drept, interpretarea mai lasă de dorit. Dar de pe acum Betta se afirmă ca o tînără speranță.

mulți regizori italieni mari. Dar cea mai puternică influență asupra mea a avut-o Fellini. Lucrînd cu el, am aflat valoarea cinematografului. Cum să spun... m-a înobilat.

În general îi prefer pe regizorii europeni; deși primesc multe oferte de la Hollywood. De exemplu, recent mi s-a trimis scenariul „El toro” („Taurul”). Dacă refuz o fac nu pentru că nu vorbesc englezește, ci fiindcă înțeleg altfel sensul artei filmului”.

Mastroianni este nu numai un excelent

arta

FILIPINE

Șarpele și raiul

Privit de sus acest lanț de insule arată ca o nesfârșită pernă de mușchi. Peste tot un verde adânc, cactuși și ierburi înalte pînă în fața orașului Quezon, care este, de fapt, capitala Filipinelor. Toată lumea consideră însă fosta capitală, Manila, drept metropolă. Și acesta este un oraș plin de verdeață, din care răzbat punctele de culoare albă și roșie ale acoperișurilor.

•Un tînăr filipinez surizător și degajat îmi povestește că, la crearea ei, această

nila nu pot ascunde faptul că, la numai 100 de kilometri de capitală, trăiesc triburi care nu cunosc încă chibriturile, că din șase oameni capabili de muncă unul este șomer, că la circa 10 000 de locuitori revine un singur medic.

Majoritatea filipinezilor (80—90 la sută), lucrează la țară. Sînt muncitori agricoli, forță de muncă ieftină pe orezăriile și plantațiile de cocotieri, trestie de zahăr și tutun ale cîtorva familii bogate. Țăranii trebuie să plătească acestor „căpitani ai

Dans filipinez

impărăție a insulelor a fost inezestrată din abundență de natură cu toate cele necesare omului. S-ar putea obține două sau chiar trei recolte pe an, dacă nu ar exista musonul și dificultățile de transportare a apei pentru irigarea ogoarelor în terase.

Orașul cu două milioane de locuitori, situat la vărsarea fluviului Pasig în golful Manila, crește neîncetat în înălțime. Zgîrie-norii albi din beton și sticlă dau Manilei înălțimea unui oraș modern. Ei privesc în jos cu milă la Universitatea Sf. Toma, care datează de acum 353 de ani, fiind una din cele mai vechi din Orientul îndepărtat, și la bisericele catolice. Nu se mai vede aproape nimic din marile distrugerii provocate de cel de al doilea război mondial. Șanțurile de fortificații au fost umplute curînd după sfîrșitul războiului. Locuitorii orașului își mai amintesc de aceste focare ale bolilor tropicale numai atunci cînd muncitorii constructori se lovesc de resturile lor cu ocazia lucrărilor de terasament.

Reclamele scilpitoare de neon, pancartele bătătoare la ochi, firmele engleze și americane, marinarii, scuterele și celebrele jeepney — jeepuri rămase din timpul războiului și transformate în camioane — aparțin imaginii acestui oraș care a lepădat aproape tot din trecutul său și este puternic americanizat.

Manila, care prezintă cu siguranță un farmec deosebit pentru turistul de ocazie, își pierde mult din strălucire în cartierul Intramuros din orașul vechi. Străzile cu valoare istorică distruse de război nu au fost încă reconstruite. Printre ruine s-au instalat țărani, adesea cu întreaga lor familie. Ei sînt în căutare de lucru pentru a-și asigura pîinea zilnică. Mulți dintre micii și amabili lustragii din „City” se întorc seara obosiți aci, la părinții lor. Nu toți filipinezii au însă un asemenea adăpost. În parcul Luneta, lângă monumentul doctorului José Rigal, care este de altfel locul de întîlnire al îndrăgostiților, dorm în fiecare noapte numeroși săraci. Grija lor este să aibă de lucru, să cîștige cei cîțiva pesos, cu care să acopere cît de cît nevoile unei familii, de obicei numeroase.

Vilele proprietarilor de firme nu înființate și palatele latifundiarilor din Ma-

zahărului” dijme ridicate, ceea ce le înghete adesea jumătate din munca unui an întreg. Acest sistem, denumit *kashama*, stă la rădăcina mizeriei sociale de la țară.

În aceste incintătoare insule amintirea eroului național dr. José Rigal, conducătorul răscoalei populare contra colonialismului spaniol, care a fost împușcat în 1896, este de neuitat și dorința de a scoate țara din actuala ei condiție semicolonială nu mai poate fi trecută cu vederea. Filipinezii o redau printr-o expresie poetică; a sosit timpul ca șarpele să fie izgonit din raiul de verdeață.

V. Makoș

MEXIC

Iarnă călduroasă

Iernile la Ciudad de Mexico, oraș situat la o altitudine de 2 300 de metri, amintesc de verile calde, secetoase de pe meleagurile sovietice. Dimineața și seara e răcoare, iar în cursul zilei e mai plăcut să mergi fără haină. De aceea, de cîte ori vedeam poliștiți în uniformă neagră de postav, încheiate de sus pînă jos, încercam un simțămînt de compătimire pentru ei. Într-o zi, unul dintre ei mă opri. Crezînd că sînt turist, îmi enumeră într-o engleză perfectă adresele muzeelor celebre, galeriilor de artă și palatelor, pe care ar fi trebuit să le vizitez.

Muzeul de antropologie e socotit cel mai mare din America Latină. Într-una din săli se află expusă o hartă a Americii de nord, legată de Asia exact în punctul unde se află astăzi strîmtoarea Bering. Oamenii de știință afirmă că, în urmă cu zece-douăzeci de milenii, cele două continente alcătuiau un singur tot și că în vremea aceea au avut loc migrații din Asia în America nelocuită. Mai întîi, oamenii au rălăcit prin Alaska și pe terito-

riul Canadei de astăzi, după care au coborît spre Ecuator, în regiunile roditoare din America centrală, unde s-au și stabilit. Conchistadorii, veniți ulterior din „bătrîna” Europă, erau convinși că aduceau cu ei „civilizația”. Dar, spre surprinderea lor, au descoperit că mexicanii aveau o cultură proprie, orașe frumoase, piramide gigantice și temple, alfabet, calendar și multe altele. Printre orașe se remarcă capitala statului aztecilor, cu 300 000 de locuitori și peste 70 000 de clădiri. Orașul, construit de azteci în 1325, a devenit capitala Mexicului de astăzi.

Aproape fiecare mexican are în vinele lui sînge indian. Numai 14 la sută din populație e alcătuită din creoli — albi, de origină spaniolă. Vechea cultură a indienilor e prezentă în portul național al mexicanilor, în baletul inspirat din folclor, în mozaicurile celebrilor pictori Diego Rivera și David Siqueiros, care împodobesc clădirile moderne din Mexico.

În momentul de față, Mexicul are aproape 40 de milioane de locuitori. În ultima perioadă, producția industrială a țării a început să crească anual cu 6 la sută. Producția de oțel (circa 2 milioane de tone în 1963) situează Mexicul pe locul doi în America Latină. Statul mexican a început să exporte autobuze, tractoare și vagoane.

Un rol important în dezvoltarea economiei Mexicului îl are sectorul de stat. În 1938 a fost naționalizată industria petrolieră. Atunci au fost expropriate, în schimbul unor compensații, posesiunile companiilor petroliere străine. Statul deține, de asemenea, industria energetică, transporturile feroviare, o mare parte din industria siderurgică, aproximativ douăzeci de bănci și o parte însemnată din comerțul exterior și interior.

...La redacția ziarului „Novedades”, una din cele mai mari gazete editate în capitală, am fost primit cu multă căldură.

În biroul redactorului șef, un mexican vinjos cu nume indian, era expusă o hartă a Mexicului.

— Cu ce seamănă Mexicul? — I-am întrebă pe dl. Mario Huakuha, privind cu luare aminte harta din perete.

— Cu un corn. Să nu vă închipuiți, însă, că e vorba de un corn al abundenței. La noi mai există încă multe regiuni sărace...

Am avut prilejul să vizitez lângă Toluca o cooperativă agricolă, care căpătase de curînd pămînt, în urma reformei agrare. Dar țăranii nu aveau cu ce să-și cumpere îngrășăminte și tractoare și să efectueze lucrări de irigație. Probabil că la acest lucru se gîndea redactorul șef, sau la alte probleme complicate, pe care le are de rezolvat Mexicul.

Dar succesele dobîndite în timpul guvernului condus de președintele Lopez Mateos, care și-a dat de curînd demisia, au arătat că Mexicul dorește și are energia necesară pentru rezolvarea problemelor care se ridică în fața țării. Prestigiul Mexicului pe arena internațională a fost ridicat și de faptul că a întreprins o serie de măsuri importante în vederea întăririi păcii. Mexicul se pronunță pentru dezarmare generală și recunoaște principiile coexistenței pașnice.

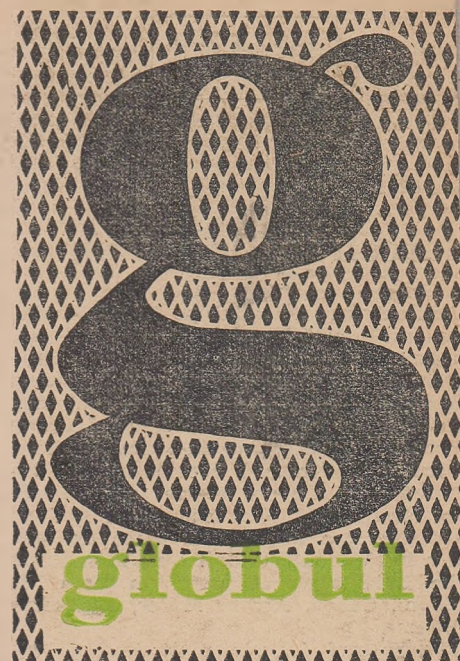
Noul an, 1965, este important pentru Mexic din mai multe puncte de vedere. Cu puțin înainte de sfîrșitul lui 1964, în funcția de președinte al țării a fost nu-

mit Gustavo Ordas, în trecut ministru de interne în guvernul Mateos. Cu prilejul instalării, noul președinte a declarat că va continua politica promovată de trecutului guvern. Deși festivitățile prilejuite de instalarea președintelui s-au terminat de mult, pe străzi mai e încă expus portretul lui Gustavo Ordas, un bărbat cu figură tipică de mexican.

Pe alocuri, portretul e împodobit cu stegulețe de hîrtie tricolore: verdele simbolizează nădejdea, albul — pacea iar roșul — sîngele vărsat de mexicani în lupta pentru independența țării.

V. Silantiev

ANTARCTICA

Insule fără bucurie

Departa în sud, pe întinderile nesfîrșite, învăluite în ceață ale Antarcticii, se află un grup de insule muntoase. La orizont se zăresc, albe, crestele acoperite cu zăpadă iar vulcani somnolenți fumegă ca niște coșuri de vapor. Jur împrejur țipenie de Țărmurile pustii. Doar niște păsări se rotesc într-un dans fantastic deasupra povirnișurilor, tulburînd, cu țipetele

lor sfișietoare, tăcerea mormintală a deșertului de gheață. Uneori, din valuri ies la suprafață foci rătăcite.

Ne aflăm în preajma Insulelor Sandwich de Sud. Acum 145 de ani, pe aceste meleaguri a trecut expediția unor cutezători navigatori ruși. Cu ambarcațiunile lor „Vostok” și „Mirnii”, temerarii marinari au navigat mai întîi prin preajma Georgiei de Sud, apoi pe lângă insulele Sandwich de Sud, ștergînd de pe harta lumii cîteva pete albe.

Urmăm aceeași rută. Ca și acum un secol și jumătate, în jur unduiesc valurile grele și neprietenoase ale Marelui Ocean, iar deasupra catargului se rotesc pescăruși gălăgioși — prietenii nedespărțiți ai marinarilor. Privești insulele și ți se pare că nimic nu s-a schimbat în acest răstimp.

Ar fi fost normal ca distanțele și natura aspră să ferească insulele de furtunoasele evenimente politice ale zilelor noastre. Dar chiar și aceste minuscule fișii de pămînt, învelite în zăpadă și pierdute în imensitatea oceanului, au devenit arena unor înverșunate bătălii maritime, obiectul unor nesfîrșite dispute diplomatice. Crucile tăcute de pe povirnișurile muntoase stau mărturie soartei crude a celor veniți aici.

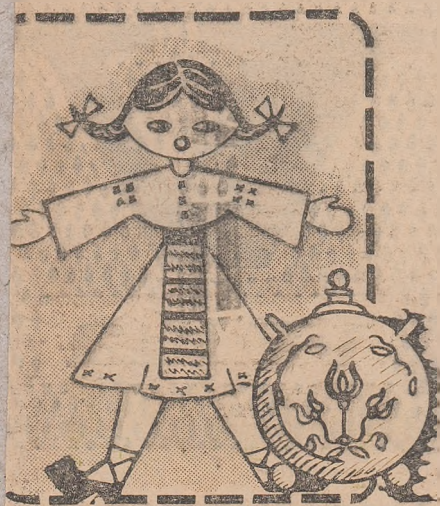
Insulele Sandwich de Sud sînt nelocuite. Numai în Georgia de sud, insulă cu o suprafață de 4 144 de km pătrați, au luat ființă, chiar pe țărm, trei mici baze pentru vînatul balenelor. Străduțe înguste și murdare, căsuțe prizărite, încăperi rău mirositoare unde se prelucrează grăsimea de balenă, docuri mici pentru repararea ambarcațiunilor de pescuit, cîteva ateliere auxiliare, depozite de combustibil — la atît se reduc așezările din insulă. Din cînd în cînd, la ferestre se arată chipul somnoros al cite unui vîndător sau răsună lătratul jalnic al cîinilor flămînzi.

Apoi din nou se instăpînește liniștea. Se știe că nimeni nu-și părăsește de bună voie familia și locurile de băștină, spre a veni să lucreze în insulă. Cine se decide la pasul acesta speră să-și facă un rost. Dar nici în Georgia de sud viața nu e ușoară. Condițiile de muncă sînt uneori insuportabile din pricina climatei foarte aspre. Potrivit unor date oficiale, săptămîna de lucru are 60 de ore, uneori vîndătorii trebuind să trudească chiar mai mult. Neavînd un cîștig garantat, ei se vîd siliți de multe ori să-și riște viața, să muncească zi și noapte spre a justifica cît de cît călătoria pe acest „pămînt uitat de Dumnezeu”.

Dacă la toate acestea mai adăugăm aprovizionarea neregulată cu alimente, creșterea continuă a prețurilor, chirriile mari, ne dăm seama cît de greu o duc acești oameni.

Țăraul aspru și despărțirea de familie îi înrăiește, îi abrutizează. Consumul anual de alcool pe cap de om este de peste o sută de litri.

A. Frolinski

Cînd călătoriți
în regiunea Brașov

VIZITAȚI MAGAZINELE DE
ARTIZANAT

U. R. C. M.

unde găsiți articole
plăcute și utile pentru

CADOURI
ÎN SPECIFICUL REGIUNII

Brașov, str. Republicii 23.
Brașov, str. 7 Noiembrie 25.
Biu, Piața Republicii 7.
Găraș, Piața Lenin 23.

Mediaș, Piața Republicii 17.
Predeal, str. Prezidiului 46.
Agnita, Piața 23 August 10.
Orașul Victoria, Parcul 7 Noiembrie.

Fabrica de articole de tablă
CODLEA = BRAȘOV

Telefon 146

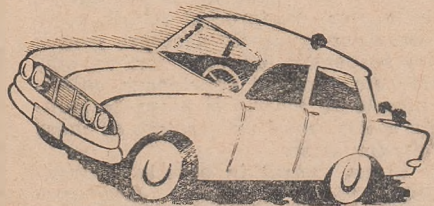
VINDE IMEDIAT DIN STOC DISPONIBIL

- CRISTALE pentru noptiere metalice dimensiunea 380 × 375 × 5 m/m. 1900 buc.
- SIRMĂ moale neagră necoaptă 0,02 m/m. 10000 kg.

INTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ ORAȘ SIBIU

Str. M. Kogălniceanu nr. 1 Tel. 3931

Livrează fără repartitie întreprinderilor, instituțiilor, G.A.S., Cooperativelor agricole de producție și organizațiilor obștești :

— Scaune pentru săli de ședințe și cinematograf; bănci școlare, roabe metalice, tomberoane, cutii de gunoi, capace și guri de canalizare din fontă, precum și diferite construcții metalice.

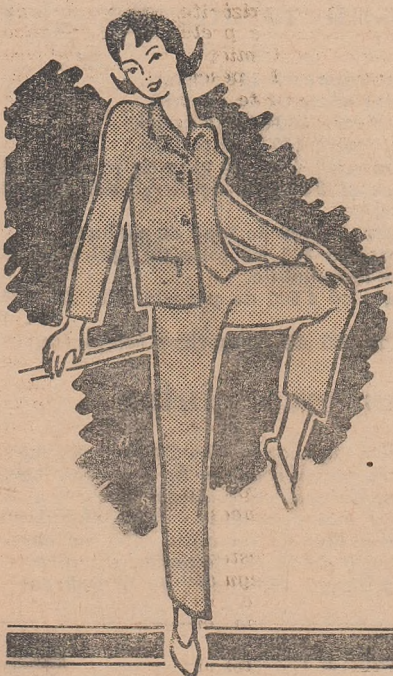
— Reparații de autoturisme, camioane și motociclete.
— Execută turnări din fontă și metale neferoase.

ȚESĂTURI IMPRIMATE:

- DIFTINĂ ● FINET
- BORSEC INDIAN
- ENKA-PIJAMALE

și țesături vopsite în fir și în bucată pentru cămăși și costume produse de

**ÎNTEPRINDERILE
TEXTILE GALAȚI**

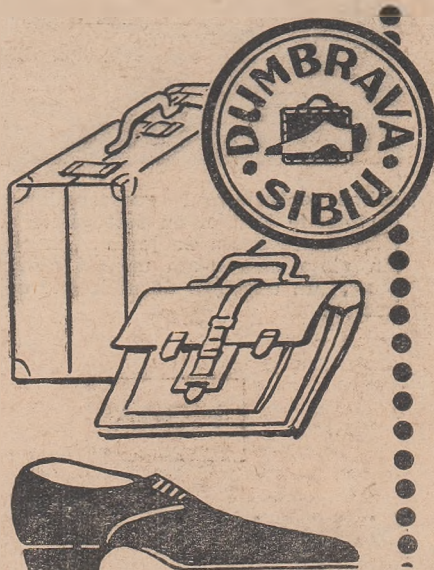
Cititori de la sate!

Cărțile pe care nu le găsiți la librăria sau magazinul mixt ori universal (sau la difuzorul de carte) din localitatea dv. de domiciliu le puteți obține adresându-vă printr-o scrisoare sau carte poștală secției „Cartea prin poștă” din orașul reședință de regiune, la următoarele adrese:

Reg. Argeș — Intreprinderea comercială interraională — Pitești, str. Tîrgul din Vale nr. 23
Reg. Bacău — I.C.I. Bacău — bd. 23 August nr. 34
Reg. Banat — I.C.I. Timișoara, str. Ungureanu nr. 17
Reg. Brașov — I.C.R. Brașov, str. Cărămidarilor nr. 4
Reg. Cluj — I.C.I. Cluj, str. Fabrica de Chibrituri nr. 1
Reg. Crișana — I.C.I. Oradea, str. Martirilor Deportați nr. 32
Reg. Dobrogea — I.C.I. Constanța, str. Șefan cel Mare nr. 84
Reg. Galați — I.C.R. Galați, str. 11 iunie nr. 25
Reg. Hunedoara — I.C.I. Deva, str. George Enescu nr. 40
Reg. Iași — I.C.I. Iași, str. 7 Noiembrie nr. 20
Reg. Maramureș — I.C.I. Baia Mare — Cartier Depozite
Reg. Mureș-Autonomă Maghiară — I.C.I. Tg. Mureș,
Reg. Oltenia — I.C.I. Craiova, str. Rampei nr. 35
Reg. Ploiești — I.C.I. Ploiești, str. Grivița Roșie nr. 23
Reg. Suceava — I.C.I. Suceava, str. 8 Mai — Cartierul Burdujeni
Librăriei „Cartea prin poștă” din București, str. Serg. Nuțu Ion nr. 8-12.

Cărțile cerute vor fi trimise prin poștă la adresa indicată de dv., plata făcîndu-se la primirea coletului.

La aceleași adrese puteți cere și vi se vor trimite gratuit cataloage de cărți din domeniul dv. de activitate, cataloage ale cărților literare, recomandări, recenzii, note bibliografice etc.

CEREȚI
ÎNCĂLȚAMINTEA
ȘI ARTICOLELE DE
MAROCHINERIE

DUMBRAVA

produse de
întreprinderea

13 DECEMBRIE-SIBIU

Masca de
frumusețe

TENOFIN
și NECTIN-
EMOLIENȚĂ
cremă cu lăptișor de matcă

TENOFIN
și CATIFELIN-
ASTRINGENTĂ
cremă cu ulei de avocado

